

UCHWAŁA NR XXXI/409/2008
Rady Miejskiej w Barlinku
z dnia 27 listopada 2008 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Barlinek na lata 2008-2012”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i z 2006 r. Nr 17, poz. 128), art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i o opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Barlinek na lata 2008 - 2012”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Barlinka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Dariusz Zieliński

Załącznik do uchwały Nr XXXI/409/2008
Rady Miejskiej w Barlinku
z dnia 27 listopada 2008 r. (poz. 108)

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA MIASTA I GMINY BARLINEK NA LATA 2008-2012
Barlinek 2008

I. WSTĘP

Barlinek - zarówno jako miasto i jako gmina - charakteryzuje się cennym i urozmaiconym krajobrazem kulturowym. Według definicji krajobraz kulturowy to przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, która zawiera wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze.

Dziedzictwo kulturowe Barlinka jest dziedzictwem powszechnie uznawanym i rozpoznawanym przez jego mieszkańców, a jednocześnie nie stanowi mocnego wyrazu lokalnej tożsamości. Efektem II wojny światowej i działań po 1945 r. jest przerwana ciągłość kulturowa tych terenów. Dziedzictwo kulturowe Barlinka jest dziedzictwem niezwykle cennym z punktu widzenia dorobku kulturalnego Niemiec, natomiast w Polsce pozostaje jednak poza szerszym odbiorem, co powoduje ogromne kłopoty w jego prawidłowym utrzymaniu i promocji. Potrzeba ochrony tutejszych zasobów kulturowych jest bezsporna i powinna być niezależna od kontekstu politycznego.

Z uwagi na fakt, że kultura jest jedną z głównych sił napędowych rozwoju, kulturowe aspekty są równie istotne jak jego aspekty ekonomiczne. Z tego względu podstawową zasadą działania samorządu gminnego powinna być komplementarność ekonomicznych i kulturowych aspektów rozwoju.

Rozwój gminy opiera się na jego zasobach i walorach krajobrazu kulturowego, których wykorzystanie powinno stanowić jeden z priorytetów polityki gminnej. Umożliwienie dalszego istnienia oraz wzbogacenie materialnego dziedzictwa kulturowego jest jednym z istotnych procesów rozwojowych gminy.

Zasadniczym kontekstem opracowania „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami” jest uznanie zasobów dziedzictwa kulturowego za główny czynnik wpływający na kształtowanie się tożsamości lokalnej. Zasoby te określają i wyznaczają wieloaspektowe uwarunkowania rozwoju gminy, upowszechniania kultury oraz atrakcyjności turystycznej.

Głównym celem sformułowania dokumentu jest dążenie do znaczącej poprawy stanu zasobów lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz zachowania krajobrazu kulturowego Barlinka poprzez określenie podstawowych warunków i determinant organizacyjnych, finansowych i edukacyjnych, które temu służą.

Ileokroć w tekście pojawi się określenie „Gminny Program” oznacza to „Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Barlinek na lata 2008-2012”.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE OCHRONY DÓBR KULTURY

Według art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obowiązkiem konstytucyjnym Państwa jest ochrona zabytków, czyli materialnych i niematerialnych dóbr kultury, będących elementami składowymi dziedzictwa kulturowego.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późniejszymi zmianami) do zadań własnych gminy należy zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w szczególności dotyczących sfery kultury, w tym ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. W tym przypadku dla gminy instrumentami realizacji interesu publicznego są m. in. Uchwalanie dokumentów strategicznych i programowych, w tym sporządzanie i uchwalanie planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto utrzymywanie jednostek specjalistycznych w zakresie muzealnictwa, działania właścicielskie wobec zabytków stanowiących własność gminy i jej jednostek.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z późniejszymi zmianami) nakłada m. in. na organy samorządowe obowiązek zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony dóbr kultury.

Art. 4 tejże ustawy stwierdza, że:

„Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej, działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.”

Art. 5 określa w sposób otwarty kwestię opieki nad zabytkami:

„Opieka nad zabytkami sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.”

Ochrona zabytków, w przeciwieństwie do opieki nad zabytkami, realizowana jest przez organy administracji publicznej, czyli administracji rządowej i samorządowej, działające w publicznym interesie, zgodnie z przypisanymi im ustawowo kompetencjami.

Art. 6 ust. 1 i 2 klasyfikuje w układzie rzeczowym przedmioty ochrony i zarazem stanowi szczegółową definicję zabytku:

„1. Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

- 1) zabytki nieruchome będące, w szczególności:
  - a) krajobrazami kulturowymi,
  - b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
  - c) dziełami architektury i budownictwa,
  - d) dziełami budownictwa obronnego,
  - e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
  - f) cmentarzami,
  - g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
  - h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobowości lub instytucji;
- 2) zabytki ruchome będące, w szczególności:

- a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
  - b) kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
  - c) numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
  - d) wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
  - e) materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 1997 r. Nr 85, poz. 539; z 1998 r. Nr 106, poz. 668; z 2001 r. Nr 129, poz. 1440 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984),
  - f) instrumentami muzycznymi,
  - g) wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
  - h) przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- 3) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:
- a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
  - b) cmentarzyskami,
  - c) kurhanami,
  - d) reliktnymi działalnościami gospodarczej, religijnej i artystycznej.

2. Ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.”

Ponadto kwestie ochrony zabytków regulują następujące akty prawne:

Ustawy:

- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami).

Rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 czerwca 2005 r. w sprawie udzielenia dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. z 2005 r. Nr 112, poz. 940),
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 28 stycznia 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań z zakresu kultury, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Promocji Kultury (Dz. U. z 2005 r. Nr 24, poz. 200),
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 212, poz. 2153),
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych (Dz. U. z 2004 r. Nr 150, poz. 1579),
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2004 r. Nr 124, poz. 1305),
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 10 maja 2004 r. w sprawie rzeczoznawców Ministra Kultury w zakresie opieki nad zabytkami (Dz. U. z 2004 r. Nr 124, poz. 1302),
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie wywozu zabytków i przedmiotów o cechach zabytków za granicę (Dz. U. z 2004 r. Nr 84, poz. 798),
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji wojewódzkich urzędów ochrony zabytków (Dz. U. z 2004 r. Nr 75, poz. 706),
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 650),
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (Dz. U. z 2004 r. Nr 30, poz. 259).

Inne:

- Europejska Konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego (poprawiona) sporządzona w La Valetta dnia 16 stycznia 1992 r. (Dz. U. z 1996 r. Nr 120, poz. 564).

III. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Na podstawie art. 87 cytowanej ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami sporządzenie programu opieki nad zabytkami - istotnego instrumentu ochrony zabytków - należy do ustawowych obowiązków samorządu gminnego. Zasadnicze cele programu opieki nad zabytkami, które określa w/w ustawa to:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej, w planach rozwoju regionalnego i lokalnego,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
- wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na ochronę i opiekę nad zabytkami,
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków,
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

„Gminny Program”, po zaopiniowaniu przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, przyjmuje uchwałą Rada Miejska w Barlinku. Program został opracowany na okres 4 lat i stanowi dokument uzupełniający w stosunku do innych aktów planowania. Z realizacji „Gminnego Programu” co 2 lata Burmistrz Barlinka zobowiązany jest do sporządzenia sprawozdań i przedstawienia ich Radzie Miejskiej. Następnie sprawozdania przekazywane są do Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w celu wykorzystania ich wyników przy opracowywaniu, aktualizacji i realizacji krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

IV. DOKUMENTY PROGRAMOWE OGÓLNOPOLSKIE, WOJEWÓDZKIE I GMINNE

„Gminny Program” opiera się na opracowanych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Tezach do opracowania krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami” (zatwierdzone w dniu 10 maja 2004 r. przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego). Ponadto „Gminny Program” zgodny jest w swych założeniach z „Wojewódzkim Programem Opieki nad Zabytkami na lata 2008-2012 dla Województwa Zachodniopomorskiego” (Uchwała Nr XX/197/08 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 17 czerwca 2008 r.).

1. STUDIUM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I KONCEPCJI OCHRONY WARTOŚCI ZABYTKOWYCH GMINY BARLINEK

Przy sporządzeniu „Gminnego Programu” korzystano także ze „Studium krajobrazu kulturowego i koncepcji ochrony wartości zabytkowych gminy Barlinek”, które jest opracowaniem studialnym w ramach „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Barlinek”, które będzie określać politykę przestrzenną gminy. Jest to dokument niezbędny do koordynowania działań związanych z zagospodarowaniem terenów na obszarze gminy.

W „Studium krajobrazu kulturowego i koncepcji ochrony wartości zabytkowych gminy Barlinek” przedstawiono ogólną charakterystykę miasta i miejscowości gminy Barlinek, w aspekcie ich historycznego rozwoju, akcentując kulturowe wartości osadnictwa tego rejonu. Autorzy w/w opracowania zwrócili uwagę na wartości, które powinny być brane pod uwagę w planach zagospodarowania przestrzennego gminy:

- historyczne układy przestrzenne wsi,
- historyczna zabudowa wsi z zabytkowymi budowlami sakralnymi, dworskimi, folwarcznymi, z wiejską zabudową mieszkalno-gospodarczą i użyteczności publicznej,
- historyczne założenia parkowe i cmentarne,
- przebieg starych dróg z ich nawierzchnią i zielenią,
- stanowiska archeologiczne.

Natomiast na terenie miasta wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej oraz wskazano w jaki sposób (wytyczne, wymagania, zalecenia) powinno być kształtowane zagospodarowanie przestrzenne związane ze środowiskiem kulturowym.

2. PLAN ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA I GMINY BARLINEK NA LATA 2007-2013

Z dotychczasowych sporządzonych dokumentów gminnych takich jak: „Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Barlinek na lata 2005-2001”, „Strategia Ekorozwoju Miasta i Gminy Barlinek na lata 2007-2013”, „Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Barlinek na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011”, „Plan Gospodarki Odpadami Miasta i Gminy Barlinek na lata 2004-2011” zapisy i postulaty dotyczące zabytków zostały zawarte tylko w „Planie Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Barlinek na lata 2007-2013”.

Problematyka ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego oraz opieki nad zabytkami jest częścią zasobu opisanego w uwarunkowaniach „Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Barlinek na lata 2007-2013”. Zawarta w nim wizja ekorozwoju gminy Barlinek przewiduje:

- zachowane dziedzictwo kulturowe,
- uzupełnienie zieleni wysokiej w parkach i przy ciągach komunikacyjnych.

Natomiast w analizie SWOT za słabe strony uznano:

- zaniedbane parki wiejskie i cmentarze zabytkowe,
- zły stan zabudowy obejmującej,
- małą aktualność planu zagospodarowania przestrzennego,
- brak programu i środków rozwoju budownictwa i gospodarki remontowej,
- zły stan techniczny budynków mieszkalnych,
- nie ma koncepcji rozwoju budownictwa wiejskiego,
- nie egzekwowanie prawa dotyczącego ochrony środowiska naturalnego i dóbr kultury.

Wśród celów strategicznych zdefiniowanych w „Planie Rozwoju Lokalnego” problematyka ochrony zabytków i opieki nad nimi wskazana została w priorytetach:

- środowisko przyrodnicze i kulturowe (1),
- gospodarka (3),
- infrastruktura społeczna (4).

Z kolei wśród celów szczegółowych wymienione zostały:

- przeciwdziałać bezkarności w degradacji środowiska naturalnego i dóbr kultury,
- podjąć działania w kierunku edukacji ekologicznej i kulturowej mieszkańców gminy.

W celu realizacji drugiego z w/w celów wytyczono kierunki działań polegających na m. in.:

- opracowanie podręcznika w ramach programu dziedzictwo kulturowe gminy Barlinek,
- zaangażowanie organizacji społecznych w kształtowanie świadomości ekologicznej i kulturowej mieszkańców gminy,
- opracowanie programu dziedzictwa kulturowego gminy,
- kształtowanie świadomości społeczeństwa dotyczącej ochrony środowiska i dóbr kultury poprzez edukację i wychowanie.

V. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZASOBU

Scharakteryzowanie zasobu zabytków ma na celu określenie, co - przede wszystkim - należy chronić i czym należy się opiekować, a tym samym ma pomóc we właściwym rozłożeniu najważniejszych akcentów w przedłożonym opracowaniu. Opiece nad zabytkami w mieście i gminie Barlinek podlegają:

1. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW

- a) Zabytki nieruchome - załącznik nr 1.

Wojewódzki Konserwator Zabytków prowadzi rejestr zabytków wpisanych i wytypowanych do wpisu. Do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

ków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. W trybie określonym w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwę geograficzną, historyczną lub tradycyjną tego zabytku. Wpis do rejestru historycznego układu urbanistycznego, ruralistycznego lub historycznego zespołu budowlanego nie wyłącza możliwość wydania decyzji o wpisie do rejestru wchodzących w skład tych układów lub zespołu zabytków nieruchomych. Wpisanie zabytku nieruchomego do rejestru ujawnia się w księdze wieczystej danej nieruchomości na wniosek Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, na podstawie decyzji o wpisie do rejestru tego zabytku.

W odniesieniu do tego typu obiektu ochronie podlega jego forma architektoniczna we wszystkich jej elementach, w tym: wysokość, forma dachu, kompozycja elewacji wraz z detalem architektonicznym i stolarką, materiał budowlany. Ochronie podlega również funkcja obiektu, której ewentualna zmiana wymaga zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Warunkami ochrony są:

- trwałe zachowanie formy architektonicznej i substancji budowlanej obiektu wpisanego do rejestru zabytków,
- utrzymanie otoczenia obiektu zabytkowego zgodnie z historycznym zagospodarowaniem, np. cmentarza w otoczeniu kościoła,
- wszelkie zmiany w obiekcie zabytkowym wymagają zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,

b) Zabytki ruchome - załącznik nr 2.

Do rejestru zabytków zabytek ruchomy wpisuje się na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. W przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę Wojewódzki Konserwator Zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru.

Wojewódzka ewidencja zabytków ruchomych jest dostępna do wglądu w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Szczecinie.

Do rejestru zabytków nie wpisuje się zabytku wpisanego do muzealnej księgi inwentarzowej lub wchodzącego w skład narodowego zasobu bibliotecznego. Najważniejszą formą organizacyjną opieki nad zabytkami ruchomymi stanowi muzeum. Jest to instytucja kultury, która gromadzi, rejestruje, konserwuje i przechowuje oraz udostępnia publiczności w formie wystaw dobra i wytwory kultury w zakresie sztuki, wiedzy i przyrody oraz prowadzi działalność naukową, oświatową i popularyzatorską.

Na terenie miasta i gminy Barlinek znajduje się jedna placówka muzealna: Muzeum Regionalne przy ul. Niepodległości 17 w Barlinku oraz jego filia w Dziedzicach.

2. GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW - załącznik nr 3

Na uwagę konserwatorską zasługują wszystkie obiekty z terenu miasta i gminy Barlinek uwzględnione w opracowaniu „Gminna ewidencja zabytków” (stan na 15 lipca 2008 r.).

Ochronie konserwatorskiej podlega forma architektoniczna obiektu, w tym: gabaryty wysokościowe, forma dachu i rodzaj pokrycia, kompozycja i wystrój elewacji, forma stolarki okiennej i drzwiowej. Warunkami ochrony konserwatorskiej są:

- utrzymanie tradycyjnej kompozycji architektonicznej obiektu,
- opiniowanie przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków działań mających wpływ na wygląd obiektu,
- opracowanie dokumentacji konserwatorskiej obiektu w przypadku jego rozbiórki.

Należy podkreślić, że te obiekty zabytkowe, które uwzględnione są w ewidencji zabytków, a nie figurują w rejestrze zabytków lub nie bierze ich pod uwagę miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, nie są prawnie chronione. Uwzględnienie ich wyłącznie w ewidencji ma charakter informacyjny, pomocny przy określaniu i ocenianiu zasobów zabytkowych na określonym terenie oraz przy opracowywaniu programów opieki nad zabytkami.

3. ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE

Teren miasta i gminy Barlinek został przebadany powierzchniowo w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP). Wyniki badań są dostępne do wglądu w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Szczecinie.

Natomiast do rejestru zabytków pod numerem KI.I.6801/50/70 w dniu 22 grudnia 1970 r. zostało wpisane cmentarzysko we wsi Dziedzice (AZP nr 670).

Dla obiektów archeologicznych wszelkie działania prowadzić należy w obrębie następujących stref:

- strefa ochrony czynnej - obejmuje stanowiska i obiekty wpisane do rejestru zabytków z przeznaczeniem do trwałego zachowania wraz z krajobrazem kulturowym, którego część stanowią. Wszelka działalność inwestycyjna w obrębie strefy podlega uzgodnieniu z Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie na etapie planowania, projektowania i wykonawstwa oraz jest podporządkowana jego wytycznym,
- strefa archeologicznej ochrony biernej - strefa archeologicznej ochrony konserwatorskiej obejmująca stanowisko lub stanowiska archeologiczne (ślady osadnictwa, osady, cmentarzyska, stanowiska produkcyjne) zdefiniowane w art. 3 pkt 4 cytowanej ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, znane z badań Archeologicznego Zdjęcia Polski, danych bibliograficznych i archiwalnych oraz inspekcji terenowych. Zasięg strefy został określony wraz z zakresem potencjalnego oddziaływania odnotowanych w terenie faktów osadniczych na krajobraz kulturowy. Strefa wprowadza zakaz dewastacji terenu poprzez wybiórkę piasku i analogiczne formy zmiany jego ukształtowania. Wszelka działalność inwestycyjna w obrębie strefy podlega uzgodnieniu z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie na etapie planowania, projektowania i wykonawstwa oraz jest podporządkowana jego wytycznym.

4. OCHRONA USTALONA W PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W chwili obecnej brak jest obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego dla miasta i gminy Barlinek. Nie uchwalono również - bardzo istotnego z punktu widzenia ochrony dóbr kultury - miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu Starego Miasta w Barlinku.

5. PARK KULTUROWY

Park kulturowy to nowa forma ochrony zabytków, wprowadzona na mocy cytowanej ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Park kulturowy powołuje mocą uchwały, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, rada gminy (lub rady gmin, jeśli obszar parku znajduje się na terenie kilku gmin). Utworzenie parku kulturowego ma na celu ochronę krajobrazu kulturowego oraz zachowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

Do chwili obecnej na terenie miasta i gminy Barlinek nie został utworzony żaden park kulturowy.

VI. KRÓTKA OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Barlinek jest gminą miejsko-wiejską obejmującą miasto Barlinek i 19 sołectw. Rozwój gospodarczo-społeczny determinowany jest właściwościami naturalnymi. Gminę w znacznej mierze stanowią lasy (Puszcza Barlinecka), grunty leśne i użytki rolne. Dzięki tym aspektom i walorom naturalnym takim, jak liczne jeziora i bogate ukształtowanie terenu, okolice Barlinka zaliczane są do najpiękniejszych krajobrazowo rejonów północno-zachodniej Polski.

Zabytki zlokalizowane na terenie miasta i gminy Barlinek zostały kilkakrotnie omówione i scharakteryzowane w różnego typu opracowaniach. Na dość ubogą bibliografię składają się zarówno dokumentacje historyczno-konserwatorskie, opracowanie o charakterze studialnym, jak również stosunkowo nieliczne publikacje (opracowania popularno-naukowe, monografie, przewodniki).

Do najważniejszych opracowań i publikacji wykorzystanych dla potrzeb „Gminnego Programu” należą:

- „Studium krajobrazu kulturowego i koncepcja ochrony wartości zabytkowych gminy Barlinek”, Stowarzyszenie Pracowni Autorskich AFIX w Szczecinie, Szczecin 1999,
- „Słownik gorzowski”, pod red. Jerzego Zysnarskiego i Zbigniewa Milera, [w:] Gazeta Lubuska,
- „Katalog kościołów gminy Barlinek”,
- „Katalog budownictwa drewnianego gminy Barlinek”,
- karty ewidencyjne zabytków architektury i budownictwa,
- karty ewidencyjne wsi,

- karty ewidencyjne zespołów folwarcznych,
- karty ewidencyjne cmentarzy,
- inwentaryzacje ogólnodendrologiczne parków.

Ocena zachowanej historycznej substancji zabytkowej z terenu miasta i gminy dokonana została także po przeanalizowaniu historycznego materiału kartograficznego, czyli niemieckich map topograficznych (Mebtischblatt) z lat 1892-1893, uaktualnionych w 1934 r.

Celem „Gminnego Programu” nie jest powtarzanie znanych i dostępnych informacji na temat historii zachowanych obiektów zabytkowych. Zadaniem niniejszego opracowania nie jest też dokonywanie nowych ustaleń naukowych, analiz historycznych, porównawczych czy polemika z dotychczasowymi pracami. Z tych powodów charakterystyka zasobu zabytków nieruchomości z terenu miasta i gminy Barlinek nastawiona jest w głównej mierze na wskazanie tych zabytków i zabytkowych zespołów, które w znaczącym stopniu decydują o wizerunku miasta i wsi zlokalizowanych na terenie gminy.

Zadania i cele sformułowane w dalszej części „Gminnego Programu” są bezpośrednio zależne nie tylko od zasobu zabytków znajdujących się na terenie miasta i gminy, lecz również od ich stanu zachowania. Bardzo dobry lub dobry stan zachowania wymaga jedynie stałej troski o obiekt (np. prowadzenie bieżących prac remontowych). Natomiast znaczny stopień zniszczenia substancji zabytkowej stwarza cały proces działań - pozostających nie tylko w gestii samorządu, lecz przede wszystkim właścicieli, posiadaczy obiektów oraz Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - niezbędnych do powstrzymania dalszej degradacji.

Skuteczna ochrona i opieka nad zabytkami wymaga jednak ze strony samorządu nie tylko wiedzy dotyczącej wartości zabytków zlokalizowanych na tutejszym terenie, ale także dostrzegania występujących problemów i reagowania na pojawiające się zagrożenia.

Dziedzictwo kulturowe Barlinka stanowią obszary i obiekty o szczególnym znaczeniu:

1. Teren średniowiecznego miasta o zachowanym układzie urbanistycznym i z reliktnami miejskich murów obronnych

Dla rozwoju Barlinka przełomowym stał się rok 1945, kiedy podczas działań wojennych i powojennych zniszczone zostało w znacznej mierze Stare Miasto. Zniszczeniu uległy wówczas zarówno zabytki architektury, jak również zabytki ruchome, m. in. wyposażenie gotyckiej fary. Przerwana została ciągłość kulturowa miasta, które przywilej lokacyjny otrzymało w 1278 r. Jedną z najbardziej charakterystycznych cech miasta jest czytelność lokacyjnych granic, które wyznacza przebieg murów obronnych. Do tego dochodzi czytelność podziałów średniowiecznego założenia z przebiegiem ulic i regularną siatką kwartałów zabudowy. Niestety historyczny układ urbanistyczny dewaloryzują nieprawidłowe powojenne inwestycje. Na terenie Starego Miasta, Nowego Miasta i Przedmieścia Myśliborskiego przetrwały murowane budynki mieszkalne o walorach zabytkowych, wzniesione w różnych stylach architektonicznych funkcjonujących w ciągu całego XIX i na początku XX wieku. Liczna zabudowa ryglowa i drewniana - znana z przekazów ikonograficznych - uległa zniszczeniu. Istniejąca historyczna zabudowa Barlinka w dużej mierze znajduje się w złym stanie technicznym.

2. Tereny historycznie ukształtowanych układów ruralistycznych, w tym o metryce średniowiecznej

We wczesnym średniowieczu osadnictwo na tych terenach znacznie wzrosło, a istniejąca do dzisiaj sieć osadnicza wykształciła się w ciągu XIII i XIV wieku. Metryką średniowieczną - oprócz Barlinka - mogą poszczycić się takie miejscowości jak: Brunki, Dziedzice, Dzikowo, Mostkowo, Niepołcko, Laskówko, Płonno, Równo, Rychnów, Żydowo. Potwierdzają to nie tylko skąpe źródła archiwalne, ale także słowiański źródłosłów nazw, czytelne owalnicowe układy, średniowieczne kościoły. Następny intensywny wzrost procesów osadniczych nastąpił w XVIII wieku. Wynikał on z rozbudowy sieci osadnictwa folwarcznego i kilku etapów tzw. kolonizacji fryderycjańskiej, szczególnie na terenie Puszczy Barlineckiej. Istniejąca świecka zabudowa - ceglana i ryglowa - w całości pochodzi z XIX i XX w.

Wśród zabudowy wiejskiej na wyróżnienie zasługują takie obiekty jak:

- szkoły,
- sale wiejskie - świetlice,
- remizy strażackie.

3. Architektura sakralna

Kościóły od średniowiecza po XIX wiek były i są dominantami w zabudowie miasta i wsi. Na tym terenie do najstarszych świątyń zalicza się m. in.:

- fara w Barlinku,
- kościół w Dziedzicach,
- kościół w Dzikowie,
- kościół w Równie (ruina),
- kościół w Rychnowie.

Z XIX wieku pochodzą kościoły w Mostkowie i Płonnie, natomiast kościół św. Bonifacego w Barlinku i kościół filialny w Strapiu powstały na początku XX wieku.

Ponadto w Barlinku znajdują się także świątynie innych wyznań. Na cerkiew prawosławną (ul. Górna 8) został przekształcony dawny zbór ewangelicki, natomiast obecny zbór protestancki mieści się w dawnej kostnicy (ul. Gorzowska 77).

4. Architektura świecka

Zabytkowe obiekty mieszkalne i gospodarcze w mieście oraz na obszarach wiejskich są w złym stanie. Przez wiele lat nie prowadzono w nich systematycznie remontów i brakowało funduszy na dostosowanie ich do współczesnych standardów.

Zabudowa świecka w okresie po 1945 r. została mocno przekształcona. Niekorzystne zmiany dokonały się przede wszystkim w związku z rozbiórką zniszczonych budynków oraz wprowadzeniu w ich miejsce nowej zabudowy, nie liczącej się z lokalną tradycją, architekturą i historycznymi uwarunkowaniami, niedostosowane do otoczenia wielkością rzutu (nie nawiązującego do pierwotnego układu i szerokości działki siedliskowej), wielkością kubatury, formą dachów. Stąd też obecna zabudowa chociażby pierzei rynkowych Barlinka jest bardzo zróżnicowana pod względem architektonicznym: obok budynków zabytkowych prezentujących różny stopień zachowania substancji zabytkowej i wystroju architektonicznego zlokalizowane są budynki współczesne, dysharmonizujące z historycznie ukształtowanym wnętrzem urbanistycznym.

Wśród zabytkowych budowli miasta na uwagę zasługują budynki użyteczności publicznej takie, jak:

- ratusz,
- szkoły,
- szpitale,
- zespół kąpieliska miejskiego z pensjonatem (ul. Sportowa 2a),
- hala sportowa (ul. Gorzowska 78).

5. Założenia dworsko-parkowo-folwarczne

Na terenie gminy Barlinek zespoły rezydencjonalne z folwarkami wpisane są w krajobraz każdej wsi. Zachowało się unikatowe, barokowe, XVIII-wieczne założenie w Niepołcku. Większość rezydencji prezentują charakterystyczną dla XIX wieku bogatą gamę eklektyzmu. Z wielu dawnych założeń pozostały tylko parki z cennym starodrzewem, jak na przykład park w Dzikowie, który ma walory ponadlokalne. Niektóre zespoły zieleni - parki i ogrody - przetrwały w prawie nie zmienionym układzie, jednak w większości z nich dyspozycja przestrzenna została przekształcona. Zabudowa folwarczna (m. in. stodoły, gołębniki, spichlerze, budynki inwentarskie, gorzelnie, mleczarnie), często wielokubaturowa, posiada interesujące rozwiązania architektoniczno-techniczne. Najmniej zachowało się budynków ryglowych, natomiast duża część nieużytkowanych obecnie budynków gospodarczych popada w ruinę.

Do zespołów o wysokich walorach kompozycyjnych wewnątrz architektoniczno-krajobrazowych należy zaliczyć m. in.: Dzikowo, Janowo, Mostkowo, Niepołcko, Równo, Strapie, Stara Dziedzina, Żelice, Żydowo.

6. Zabytki techniki

Zabytki techniki i przemysłu posiadają walory zabytkowe a jednocześnie są nadal użytkowane. Świadectwa rozwoju myśli technicznej są związane przede wszystkim z rozwojem przemysłu w XIX wieku. W przypadku Barlinka nie można pominąć istotnej roli młynów wodnych, których korzenie sięgają średniowiecza. Równie

istotna dla rozwoju ekonomicznego tych terenów była działalność cegielni, tartaków, obiektów produkcyjnych w folwarkach oraz zakładów przemysłowych - powstających od 2 połowy XIX wieku (Fabryka Krzesel i Innych Mebli do Siedzenia przy ul. Jeziornej i Fabryka Krzesel przy ul. 31 Stycznia, Fabryka Maszyn Rolniczych przy ul. Fabrycznej 6). W rejestrze zabytków znajdują się:

- Młyn Papiernia, ul. św. Bonifacego 36-38 w Barlinku,
- budynek administracyjny dawnej Fabryki Faszyn Rolniczych, ul. Fabryczna 12 w Barlinku,
- zespół folwarczny w Strapiu.

7. Zabytki militarne

Na terenie miasta i gminy jedynymi zachowanymi zabytkami militarnymi są miejskie mury obronne w Barlinku. Pierwotnie były częścią składową większego systemu fortyfikacji miejskich, na które składały się oprócz murów, wały ziemne i fosy. Budowane były od połowy XIII wieku do końca XIV wieku. Okazały się nieprzydatne w okresie wojny trzydziestoletniej (1618-1648) i począwszy od XVIII wieku zaczęły podlegać rozbiórce. Barlineckie mury obronne zbudowane zostały w technice mieszanej: z kamieni granitowych i cegły ceramicznej. Przetrwały we fragmentach wzdłuż ulic: Górnej, Grodzkiej i Jeziornej.

8. Relikty osadnictwa pradziejowego

Analiza funkcjonalno-chronologiczna stanowisk archeologicznych wskazuje, że obszar dzisiejszej gminy Barlinek wzbudzał zainteresowanie pod względem osadniczym. Charakteryzował się żyznymi glebami, łagodnym klimatem, dobrze wykształconą siecią wodną, bogactwem roślin jadalnych i zwierzyny łownej. Ślady najstarszego osadnictwa pochodzą z epoki kamienia i odnaleziono je na terenie wsi Równu. Zabytki z epoki brązu, żelaza i okresu wpływów rzymskich zostały odkryte w rejonie rzeki Płoni oraz północno-zachodniej części gminy Barlinek.

Program Archeologiczne Zdjęcia Polski (AZP) rozpoczęto realizować w latach 70. XX wieku. Archeolodzy prowadzili na wytyczonych obszarach terenowe badania powierzchniowe. Ich wyniki stanowią podstawową bazę informacji o zasobach archeologicznych Barlinka i są punktem wyjścia dla dalszych etapów badań, czyli prac wykopaliskowych.

9. Cmentarze

Pierwotnie cmentarze usytuowane były na działce kościelnej, dopiero pod koniec XVIII wieku ze względów sanitarnych zaczęto zakładać nekropolie poza terenami zabudowanymi. Tutejsze cmentarze poewangelickie powstały w ciągu XIX i na początku XX wieku. W okresie po II wojnie światowej zostały zniszczone, część z nich nadal jest użytkowana jako cmentarze komunalne (Barlinek, Dziedzice, Mostkowo, Rychnów). Większość z nich jednak jest nieczynna, splądrowana i zaniedbana, z nielicznymi fragmentami nagrobków. W większości wymagają pilnych prac porządkowych i pielęgnacyjnych. W krajobrazie wsi pełnią rolę zieleni wysokiej.

Na omawianym obszarze oprócz cmentarzy poewangelickich zachował się także cmentarz żydowski (kirkut) w Barlinku.

W lesie, na północny-zachód od wsi Krzynki, od 1945 r. znajdowała się mogiła żołnierza Gruchały. W 2007 r. jego szczątki zostały ekshumowane i zabrane w celach badawczych do Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie. Następnie zostanie pochowany na cmentarzu komunalnym w Barlinku.

10. Układy drożne, z zachowaną historyczną geometrią, często z nawierzchnią brukową i obsadzeniami alejowymi

Istniejący układ drożny liczy sobie kilkadziesiąt lat, powstawał w zależności od rozwijającej się sieci osadniczej. Na terenie Gorzowsko-Barlineckiego Parku Krajobrazowego najlepiej zachowały się historyczne ciągi komunikacyjne z oryginalną nawierzchnią, m. in. drogi prowadzące do Okunia, Moczydła, Niepołtka, Laskówka i Żelic.

VII. GŁÓWNE CELE POLITYKI GMINNEJ ZWIĄZANEJ Z OCHRONĄ ZABYTKÓW

Warunkiem niezbędnym do realizacji celów i zadań zapisanych w „Gminnym Programie” jest zespolenie oraz koordynacja form i metod ochrony dziedzictwa kulturowego. Można je osiągnąć poprzez:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania gminy,
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej w planach rozwoju miasta i gminy,
- przeciwdziałanie tendencjom do rozpraszania zabudowy wsi,
- uwzględnianie - w studiach uwarunkowań i planach zagospodarowania przestrzennego - problematyki form zabudowy tradycyjnej oraz egzekwowanie nawiązywania w nowych budynkach do lokalnych form i materiałów,
- uwzględnianie - w planach zagospodarowania przestrzennego - ochrony krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z założeniami urbanistycznymi, ruralistycznymi i architektonicznymi,
- wykorzystywanie nowej formy prawnej ochrony zabytków jaką stanowi park kulturowy.

Na terenie miasta i gminy Barlinek dostrzeżono następujące cele i zadania wymagające realizacji:

1. Cel strategiczny:

Utrzymanie i zarządzanie zasobem gminnego dziedzictwa kulturowego

Barlinek jest gminą o wyjątkowych zasobach dziedzictwa, które uznawane jest za dziedzictwo o znaczeniu europejskim. Jednak odczuwany jest brak fundamentalnych prac i dokumentów inwentaryzujących obecny stan zasobów oraz określających sposób ich utrzymania i poprawy. Wieloletnie zaniechania determinują konieczność pilnych działań zmierzających do odnowy i rewaloryzacji najcenniejszych obiektów miasta i zasobów wiejskich. Nieodzownym uzupełnieniem projektów związanych z pracami dokumentacyjnymi i rewaloryzacyjnymi musi być programowy rozwój instytucji opieki nad zabytkami. Miarą realizacji celu będzie ilość i wartość wykonanych prac i projektów.

2. Cel strategiczny:

Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego

Rozwój gospodarczy i aktywizacja gospodarcza w regionie wymagają podejmowania działań i procedur umożliwiających umacnianie walorów lokalnego krajobrazu przyrodniczego i kulturowego. Umożliwi to utrzymanie najwartościowszych oraz kultywowanie nowych wartości krajobrazu w Barlinku. Cel ten będzie osiągnięty dzięki racjonalnemu planowaniu dziedzictwa, jako instrumentu zagospodarowania przestrzennego oraz wdrożenie działań służących znacznej poprawie stanu zachowania lokalnego dziedzictwa. Istotnym elementem będzie rozwój muzeum oraz utworzenie parku kulturowego jako elementów ograniczających zniekształcanie wyrazu krajobrazu kulturowego oraz wzmacniających jego wartość. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i kulturowego winna stanowić przewagę konkurencyjną Barlinka powiązaną z całością polityk rozwoju społeczno-gospodarczego województwa zachodniopomorskiego, zwłaszcza w obszarze turystyki i kultury. Za najważniejsze uznaje się znaczące zwiększenie nakładów finansowych przeznaczanych na prace związane z konserwacją zabytków i rewitalizacją, w tym wydatków budżetowych. Miarą realizacji tego celu będą wskaźniki jakościowe i ilościowe zrealizowanych projektów waloryzujących jakość krajobrazu kulturowego Barlinka.

3. Cel strategiczny:

Dziedzictwo żywe - promocja, edukacja i dokumentacja walorów gminnego dziedzictwa kulturowego

Zmieniająca się rzeczywistość powoduje, że jedną z najistotniejszych staje się kwestia stosunku do historycznego dziedzictwa kultury. Tylko umiejętne i harmonijne włączenie dziedzictwa kulturowego w zmiany cywilizacyjne daje gwarancję jego właściwej ochrony. Ochrona oznaczać powinna także mądre i celowe zarządzanie zmieniającym się potencjałem i funkcją - dziedzictwo to zarówno zachowane obiekty zabytkowe, ale także przestrzeń i znaczenie symboliczne dziedzictwa - tak sfera sacrum, jak i produktu rynkowego. W tych realiach niezbędne jest konsekwentne łączenie ekonomii z potrzebą umiejętnego kształtowania świadomości wobec kultury i dziedzictwa. W społecznej świadomości muszą funkcjonować pojęcia takie jak ochrona i opieka nad zabytkami, konserwacja, rewitalizacja, itp. Znacząca poprawa stanu w tej kwestii objąć musi zarówno

instrumenty prawne (plany zagospodarowania przestrzennego, wyznaczone obiekty i obszary chronione), jak i działania edukacyjne (programy nauczania i samoświadomość społeczna) oraz planowanie i orientacja marketingowa (informacja oraz produkty rynkowe). Miarą realizacji celu staną się wskaźniki wzrostu atrakcyjności Barlinka wśród mieszkańców i odwiedzających, wzrost liczby zrealizowanych projektów promocyjnych i wdrożonych programów edukacyjnych oraz sfery aktywności obywatelskiej.

1. CEL STRATEGICZNY: Utrzymanie i zarządzanie zasobem gminnego dziedzictwa kulturowego

Priorytet 1:

Odnowa miejska.

Kierunek działań:

Rewaloryzacja i rewitalizacja układu urbanistycznego.

Działania prawne - sporządzenie i uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zespołu staromiejskiego Barlinka - winny być potraktowane jako priorytetowe ze względu na układ przestrzenny o szczególnych walorach kompozycyjnych i o znacznym nasyceniu zabytkową strukturą.

Podejmowanie i realizowanie kompleksowego programu rewitalizacji jest istotne, ponieważ w praktyce oznaczać będzie modernizację infrastruktury, odnowę obiektów zabytkowych i zmiany funkcjonalne, a jednocześnie tworzenie nowych impulsów funkcjonowania miasta. Działania w zakresie rewaloryzacji i rewitalizacji układu urbanistycznego Barlinka mają na względzie poprawę jakości i warunków życia jego mieszkańców oraz jakości przestrzeni publicznej. Osiągnięcie tej projektowanej zmiany podniesie konkurencyjność miasta w skali ponadlokalnej.

Kierunek będzie realizowany poprzez działania:

Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego Starego Miasta, który powinien uwzględniać wytyczne konserwatorskie oraz zapisy zawarte w dokumentach, które należy wcześniej starannie przygotować „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Barlinek” oraz „Studium rewitalizacji Starego Miasta w Barlinku”.

Opracowanie programu rewitalizacji dla Starego Miasta w Barlinku, z uwzględnieniem programów inwestycyjno-budowlanych, ekonomicznych i społecznych dla wytyczonych obszarów.

Podniesienie standardów przestrzeni publicznych poprzez pełne zachowanie ich atrybutów kulturowych wyznaczonych historycznymi, kulturowymi i cywilizacyjnymi nawarstwieniami, które znajdą odniesienie w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zachowanie i uczytelnienie historycznego rozplanowania miasta - rynku z siecią ulic, z zachowanymi w istniejących ulicach kierunkami traktów średniowiecznych i nowożytnych.

Zachowanie ukształtowania terenu wynikającego z pozostałości po dawnych ziemno-drewnianych umocnieniach, zabezpieczenie, uczytelnienie i wyeksponowanie skarpy dawnych obwarowań miejskich oraz ewentualnych odkrytych reliktyw. Wzmocnienie skarpy przy północnym fragmencie miejskich murów obronnych (ul. Górna). Wszelkie prace ziemne na tym terenie należy poprzedzić badaniami archeologicznymi.

Konsekwentne stosowanie wytycznych konserwatorskich dla wszelkich podejmowanych prac remontowych i budowlanych w obiektach i obszarze chronionym. Przestrzeganie wskazanych zasad w stosunku do nowej, uzupełniającej zabudowy dotyczących bryły, formy, kształtu i pokrycia dachów, materiałów i wystroju architektonicznego.

Ożywianie historycznego centrum miasta, w tym rozwój funkcji miejskich: handlowych, usługowych, edukacyjnych, kulturalnych, zdrowotnych powiązanych z powstawaniem nowych miejsc pracy jako efektu przeprowadzonych prac remontowych, konserwatorskich, rewaloryzacyjnych a zwłaszcza nadanie zespołowi miejskiemu cech i funkcji turystycznych.

Rehabilitację urbanistyczną Starego Miasta poprzez nadanie obiektom zabytkowym i ich otoczeniu wysokich walorów użytkowych w istniejące formy w celu zaspokojenia współczesnych potrzeb mieszkańców. W tym uporządkowanie zabudowy gospodarczej i pomocniczej podwórek oraz wewnętrznych kwartałów Starego Miasta. Powinno obejmować także rozwiązanie kwestii estetyki wszystkich budynków, jak też ich otoczenia (m. in. reklamy, szyldy, banery).

Rewitalizację obszarów przemysłowych i zdegradowanych na terenie Przedmieścia Myśluborskiego oraz Nowego Miasta. Konieczność przeprowadzenia kompleksowych programów rewitalizacji wynika z procesu

ekonomicznych zmian strukturalnych zachodzących w obszarze przemysłu oraz znaczne zmiany w komunikacji i transporcie. Zapobieżenie dalszej dewastacji i zagospodarowanie zespołu Fabryki Krzesel oraz Innych Mebli do Siedzenia przy ul. Jeziornej. Wyciągnięcie konsekwencji prawnych w stosunku do właściciela zniszczonej pożarem cegielni przy ul. Ogrodowej, z powodu braku właściwej opieki i zabezpieczenia obiektu.

Uzdrowienie zasobów mieszkalnych Barlinka powinno obejmować nie tylko remonty poszczególnych budynków, ale pełną modernizację systemów grzewczych, sieci ciepłych, wodociagowych i kanalizacyjnych, racjonalizację zużycia wody, usprawnienia gospodarki odpadami, segregacji i recyklingu, modernizację infrastruktury technicznej. W tym również wymiana sieci napowietrznych na ziemne oraz zastąpienie obecnie istniejących latarni na dostosowane charakterem do zabytkowego otoczenia.

Upowszechnienie i promocja dobrych praktyk, w tym nagradzanie i nagłaśnianie wzorcowych realizacji oraz publiczna nagana i kara dla braku poszanowania dla wartości zabytkowych.

Podjęcie działań zmierzających do objęcia ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków obiektów zabytkowych o znaczących - nie tylko - dla miasta Barlinek wartościach historycznych, artystycznych i naukowych. Proponuje się uwzględnienie w w/w działaniach następujących obiektów:

- kostnica, obecnie zbór ewangelicki przy ul. Gorzowskiej 77,
- dawna hala sportowa przy ul. Gorzowskiej 78,
- Młyn Słodowiec, ul. św. Bonifacego 35,
- zespół Młyna Dworcowego, ul. Fabryczna 3,
- zespół dawnej Fabryki Maszyn Rolniczych, ul. Fabryczna 6,
- dawna szkoła średniego stopnia, obecnie Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2, ul. Jeziorna 8,
- dawna szkoła powszechna, ob. Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Jeziorna 12,
- pierwszy dworzec kolejowy, obecnie dom mieszkalny przy ul. Szosowej 4,
- trafostacje przy ulicach: Żabiej, Tunelowej, róg Strzeleckiej i Sportowej,
- dawna przyszpitalna siedziba Szarych Sióstr, obecnie dom mieszkalny przy ul. Żabiej 3,
- dawny szpital-dom starców, obecnie dom mieszkalny przy ul. Gorzowskiej 67,
- wytypowane kamienice i wille - według załącznika nr 3.

Priorytet 2:

Odnowa zasobów wiejskich.

Kierunek działań:

Odnowa przestrzeni w obszarach wiejskich gminy Barlinek.

Odnowa przestrzeni w obszarach wiejskich gminy Barlinek wymaga szczególnego poszanowania w procesach rozwoju przestrzennego, w tym w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego. Za fundamentalne przyjmuje się uwzględnianie oraz obejmowanie w studiach uwarunkowań i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wartościowych obiektów (zespołów) wymagających ochrony. W dalszej kolejności wymagane jest egzekwowanie zaleceń konserwatorskich oraz opracowanie i prowadzenie programów ochrony obiektów zabytkowych na terenach wiejskich. W procesie tym za nieodzowne przyjmuje się eksponowanie i odtwarzanie w sylwetkach miejscowości dominant architektonicznych (wieże kościołów i remiz strażackich, kominy gorzelni). Istotnym elementem jest przeciwdziałanie tendencjom do rozpraszania zabudowy wsi oraz powstawania ciągów zabudowy wzdłuż dróg i łączenia się miejscowości, np. wchłonięcie wsi Moczkowo przez miasto Barlinek. Pozwoli to na utrzymanie lokalnego krajobrazu architektonicznego wsi. Zapobiegnie chaosowi przestrzennemu oraz degradacji krajobrazu przez nową zabudowę, w tym sakralną, wynikającą z żywiołowej i niekontrolowanej akcji inwestycyjnej, w której interes indywidualny przedkładany jest nad dobro ogółu (np. posadowienie plebani na terenie cmentarza przykościelnego we wsi Mostkowo).

Kierunek będzie realizowany poprzez działania:

Odnowę lokalnej architektury dzięki pracom remontowym zgodnym z miejscowymi wzorcami, w tym zachowanie tradycyjnego wyglądu fasad i dachów oraz przystosowanie budynków wyłączonych z działalności rolniczej do nowych funkcji służących społeczności lokalnej i rozwojowi usług (np. agroturystyka).

Dbłość o małą architekturę i zieleń poprzez planowaną kompozycję i rewaloryzację, w tym przydomowych ogródków oraz architektury komunalnej, m. in. place, skupiny drzew, parki, cmentarze, przystanki autobusowe.

Podnoszenie jakości infrastruktury wiejskiej dzięki ograniczeniu i spowolnieniu ruchu samochodowego, tworzeniu stref wolnych od pojazdów, rewaloryzację nawsia i terenów przykościelnych.

Ochrona środowiska naturalnego poprzez zapewnienie racjonalizacji gospodarki odpadami, ochronę cieków wodnych, lasów i nieużytków rolnych.

Zapobieganie rozproszeniu osadnictwa poprzez prawidłowe planowanie przestrzenne oraz egzekucję prawa budowlanego, a także poprzez wspieranie uzbrojenia terenów jedynie dla obszarów o określonej intensywności zagospodarowania połączonego z zagęszczaniem zabudowy w centrum wsi.

Utrzymanie atrakcyjności turystycznej poprzez wzmocnienie działań związanych z rozwojem usług turystycznych oraz rozwój obszarów o niewielkiej intensywności ruchu turystycznego - szczególnie miejscowości poza granicami Gorzowsko-Barlineckiego Parku Krajobrazowego.

Ochronę najcenniejszych zabytków „in situ”, w tym zapewnienie wsparcia konserwatorskiego i finansowego dla właścicieli zabytkowych chałup i budynków gospodarczych o konstrukcji drewniano-ryglowej. Ponadto zagospodarowanie obiektów służących mieszkańcom (np. sale wiejskie w Łubiance i Moczydle, remiza strażacka w Rychnowie), objęcie ochroną i wprowadzenie nowych funkcji do obiektów poprzemysłowych oraz stacji kolejowych.

Zapewnienie rozwoju infrastruktury wsi, m. in. budowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnych, modernizacja sieci elektrycznej i telekomunikacyjnej oraz poprawa infrastruktury drogowej przy zachowaniu historycznych ciągów komunikacyjnych oraz alei przydrożnych.

Podjęcie działań zmierzających do objęcia ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków obiektów zabytkowych o znaczących - nie tylko - dla gminy Barlinek wartościach historycznych, artystycznych i naukowych. Proponuje się uwzględnienie w w/w działaniach następujących obiektów:

- Dziedzice, świetlica,
- jw., kaplica cmentarna na cmentarzu komunalnym,
- jw., chałupa nr 14,
- jw., domy nr 21, 33, 38, 40, 41,
- Dzikowo, park pałacowy,
- jw., szkoła,
- jw., czworaki nr 1, 6,
- jw., chałupa nr 8, 17,
- jw., zespół folwarczny,
- Janowo, zespół pałacowo-parkowo-folwarczny,
- Laskówko, zespół dworsko-parkowo-folwarczny,
- Moczkwowo, dom, ul. Gorzowska 8,
- Moczydło, zespół budynków sali wiejskiej,
- Mostkowo, kościół parafialny pw. św. Antoniego Padewskiego,
- Mostkowo, kaplica cmentarna na cmentarzu komunalnym,
- jw., zespół folwarczny,
- Niepołcko, pięciorak nr 1,
- jw., spichlerz w zespole folwarczny,
- jw., szkoła, obecnie dom nr 6,
- Płonno, domy nr 4, 46, 47, 49,
- jw., dwór, obecnie dom nr 37,
- jw., szkoła,
- jw., budynek inwentarski i stodoła w zagrodzie nr 43,
- Strąpie, kościół filialny pw. Matki Bożej Różańcowej,
- Swadzim, zespół dworsko-parkowy,
- Żydowo, zespół parkowo-folwarczny z aleją.

Kierunek działań:

Integracja wartości historycznych i tradycji lokalnych.

Jakościowe zmiany we wsiach gminy Barlinek można osiągnąć realizując zasadę ścisłej współpracy miejscowej społeczności z władzami gminy i służbami konserwatorskimi. Przy realizacji projektów społeczno-ekonomicznych na wsi szczególną uwagę należy zwrócić na formułowanie postaw samoświadomości, samodzielności, dumy i przywiązania do tradycji.

Kierunek będzie realizowany poprzez działania:

Umacnianie tradycyjnych form działalności gospodarczej zwiększających poziom zatrudnienia na wsi w usługach i drobnej wytwórczości (tzw. nisze ekonomiczne) jakimi są np. warsztaty rzemieślnicze, wypożyczalnie sprzętu turystycznego, karczmy, cukiernie i piekarnie itp. oraz sukcesywny, wymierny wzrost liczby małych i średnich przedsiębiorstw.

Wspomaganie zmiany strukturalnej w rolnictwie zwiększającej efektywność i konkurencyjność rynkową gospodarstw rolnych bez konieczności niszczenia historycznej zabudowy oraz układów przestrzennych małych założeń folwarcznych, takich jak: Dzikówko, Krzepinek, Lutowo, Nierybno, Swadzim, Wiewiórki, Wilcze, Żelice.

Upowszechnianie i promowanie „przyjaznych dla środowiska” produktów i usług związanych z możliwością rozwoju agroturystyki i zdrowego stylu życia (zdrowa żywność) oraz stosowanie technik ekologicznych i tradycyjnych w budownictwie.

Aktywizację społeczności wiejskich polegającą na organizacji imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych i okolicznościowych w oparciu o walory tutejszej historii i tradycji. Uruchamianie z inicjatywy samorządu gminnego szkoleń i warsztatów dotyczących folkloru oraz obrzędowych zwyczajów powojennych mieszkańców wsi. Poznanie wielu aspektów krajobrazu kulturowego przyczyni się do pogłębionego i autentycznego zainteresowania oraz dumy.

Identyfikację wsi z produktami regionalnymi dzięki zapewnieniu warunków do wytwarzania barlineckich produktów spożywczych i żywnościowych oraz ich ochrony i promocji.

Wsparcie rozwoju turystyki opartej o ofertę agroturystyczną, m. in. przeprowadzenie szkoleń z zakresu usług turystyki wiejskiej oraz podjęcie skutecznej akcji promocyjnej dla skonkretyzowanych produktów i walorów oferty (w tym uwypuklenie miejscowych zabytków poprzez należyty ich utrzymanie) sprzyjających samozatrudnieniu oraz powstawaniu małych i średnich przedsiębiorstw w obszarze usług turystycznych.

Priorytet 3:

Rozwój gminnej opieki nad zabytkami.

Kierunek działań:

Funkcjonalne zarządzanie dziedzictwem.

Zarządzanie zasobami dziedzictwa kulturowego nie obejmuje tylko i wyłącznie instrumentów prawnych i wyspecjalizowanych służb. Opieka nad zabytkami obejmuje ich ochronę przed zniszczeniem, a co za tym idzie - utrzymanie obiektów i terenów oraz opiekę nad nimi. Wybór obiektów (terenów) ochrony wynika z rozpoznawalnych i niekwestionowanych wartości artystycznych i historycznych. Obejmuje także ich konserwację, zapewniającą nie tylko dalsze istnienie, lecz także użytkowanie.

Kierunek będzie realizowany poprzez działania:

Wzmacnianie instrumentów regulacji zagospodarowania przestrzennego polegające na wykorzystaniu ram prawnych dla praktycznej realizacji nadzoru budowlanego i urbanistycznego z jednoczesną poprawą ogólnego nastawienia dla nowych inwestycji oraz działań zmieniających tkankę przestrzenną. Konkursy architektoniczne i urbanistyczne pozwolą na naturalne wkomponowanie bezinwazyjnych nowych budowli w przestrzeń funkcjonalną miasta i wsi oraz stworzenie katalogów wzorcowych projektów.

Aktywizację użytkowników - właścicieli zabytkowych obiektów do inwestowania we własne nieruchomości, m. in. poprzez pomoc w opracowywaniu dokumentacji historyczno-konserwatorskiej oraz dotacyjny system finansowego wspierania podejmowanych prac rewaloryzacyjno-konserwatorskich, zwłaszcza w ramach wsparcia dla przedsiębiorczości.

Prowadzenie aktywnego marketingu dziedzictwa kulturowego poprzez tworzenie zintegrowanych regionalnych i lokalnych produktów kultury oraz produktów turystyki kulturowej z uzasadnieniem ekonomicznym - dziedzictwo kulturowe jako zasób gospodarczy.

Zapewnienie możliwości kształcenia kadr zarządzających potencjałem dziedzictwa na etapie szkolnictwa ponadgimnazjalnego, w tym poprzez wykorzystanie i rozwijanie współpracy europejskiej, doskonalenie zawodowe i podnoszenie kwalifikacji osób już zarządzających w/w potencjałem.

Zwiększenie roli partnerstwa organizacji pozarządowych w gminnym zarządzaniu i opieki nad zabytkami w celu zapewnienia optymalnych warunków współpracy na rzecz dokumentowania, zachowania i promowania dziedzictwa kulturowego, w tym gromadzenia i dystrybuowania środków finansowych.

Zacieśnienie współpracy z regionalnymi instytucjami badań i dokumentacji zabytków odpowiedzialnymi za procesy edukacyjne oraz prowadzenie badań i monitoringu zasobów, stanu i zmian w obrębie lokalnego dziedzictwa.

Zapewnienie powszechnego dostępu do elektronicznych baz informacji o zabytkach w szczególności bieżące zarządzanie systemem oraz jego rozbudowę wynikającą z potrzeb zintegrowanego zarządzania zasobem, w tym kompleksowa digitalizacja zasobów oraz ich upublicznienie poprzez systemy elektroniczne.

Kierunek działań.

Podniesienie poziomu opieki nad zbiorami.

Najważniejszym elementem systemu opieki nad zabytkami są placówki o charakterze muzealnym. Ich zasadniczym zadaniem jest gromadzenie zbiorów tematycznie zgodnych z określonym profilem instytucji. Dla posiadanych przez Muzeum Regionalne w Barlinku zbiorów konieczne jest stworzenie elektronicznej bazy

danych, a tym samym katalogowanie i opracowywanie muzealiów w nowej formule. Nieodzowne jest zdefiniowanie perspektywicznych planów konserwatorskich, a następnie ich konsekwentna realizacja. Stałe ekspozycje wymagają modernizacji i nowej aranżacji atrakcyjnej dla współczesnego odbiorcy, szczególnie młodego. W sytuacji urynkowienia kultury niezbędne jest podjęcie skutecznych działań promocyjno-marketingowych, wzbogacenie i uatrakcyjnienie oferty (ze szczególnym naciskiem na ofertę oświatowo-edukacyjną) oraz wszechstronne szkolenia pracowników Muzeum.

Kierunek będzie realizowany poprzez działania:

Poprawę wskaźników społecznego odbioru oferty Muzeum w drodze modernizacji stałych ekspozycji, unowocześnienie technik prezentacji muzealiów, organizacji zaplecza technicznego umożliwiającego szeroki program wystaw czasowych, powiększenie i modernizacja magazynów.

Unowocześnienie lub zmiana siedziby Muzeum na obiekt spełniający wymogi współczesnego muzealnictwa, w tym poprawa bezpieczeństwa pracowników, zwiedzających i zbiorów muzealnych oraz stworzenie właściwych warunków do ich przechowywania, opracowywania i udostępniania.

Kształtowanie wizerunku Muzeum poprzez podjęcie działań promocyjno-marketingowych w oparciu o analizy odbiorców i rynku oraz służących utożsamianiu oferty placówki muzealnej z wartościową i atrakcyjną ofertą kulturalną Barlinka.

Wykorzystanie środków informatycznych dla rozwoju Muzeum, m. in. poprzez wdrożenie elektronicznych technik wystawienniczych, stworzenie interesującej strony internetowej oraz elektroniczne inwentaryzowanie muzealiów.

Rozbudowa istniejących i powstanie nowych baz danych o zabytkach zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Barlinek, które służyć mają pełnej inwentaryzacji ilościowej i jakościowej dla opracowania programów kompleksowej rewaloryzacji i konserwacji według określonych priorytetów.

Opracowanie dokumentacji studialnej i projektowej dla potencjalnych obiektów chronionych, w tym parków kulturowych oraz stworzenie „Gminnego planu ochrony zabytków na wypadek zagrożenia konfliktem zbrojnym”. Konieczne jest opracowanie kompleksowej inwentaryzacji i dokumentacji naukowej zasobów niematerialnego dziedzictwa.

Systematyczne opracowywanie kompleksowych ofert inwestycyjnych z uwzględnieniem dopuszczalnych wariantowych funkcji użytkowych dla wybranych zdegradowanych obiektów (np. zespół Fabryki Krzesieł i Innych Mebli do Siedzenia przy ul. Jeziornej w Barlinku, Młyn Słodowiec przy ul. św. Bonifacego w Barlinku) służących szerszemu i autentycznemu zaangażowaniu sektora gospodarczego w ochronę zabytków.

Zwiększenie roli placówek oświatowych w działaniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego poprzez prowadzenie oferty edukacyjnej oraz podnoszenie kwalifikacji nauczycieli działających w sferze ochrony zabytków.

2. Cel strategiczny: Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego

Priorytet 1:

Kształtowanie struktur przestrzennych.

Kierunek działań:

Kształtowanie spójnej przestrzeni krajobrazu przyrodniczego i kulturowego.

W oparciu o kierunki zagospodarowania przestrzennego konieczne jest uwzględnienie powiązań przyrodniczych z dziedzictwem kulturowym. Fundamentem powyższych działań jest współpraca z sąsiednimi gminami, samorządem powiatowym i agendami wojewódzkimi. Instrumentem prawnym służącym zachowaniu najcenniejszych i zagrożonych ekosystemów jest powiększanie istniejącego parku krajobrazowego, powoływanie nowych rezerwatów przyrody i parków kulturowych (np. Młyny nad Płonią).

Kierunek będzie realizowany poprzez działania:

Kreowanie tendencji rozwoju terenów mieszkalnych poprzez opracowywanie katalogów form budownictwa i wytycznych architektonicznych zgodnych z tradycją danego obszaru z zachowaniem dojrzałych i rozwiniętych form przyrodniczych.

Zachowanie i uczytelnienie istniejących wartości estetyczno-widokowych m. in. rozwijanie wzorów zabudowy w nawiązaniu do lokalnych cech, przywracanie równowagi przyrodniczej, zwiększenie różnorodności formalno-materiałowej.

Powołanie parku kulturowego „Młyny nad Płonią” będącego ustawową formą ochrony krajobrazu kulturowego, umożliwiającą zachowanie wyjątkowych wartości historyczno-kulturowych w powiązaniu z ochroną środowiska przyrodniczego. Na podstawie art. 16 pkt 1 cytowanej ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami Rada Miejska w Barlinku, po zasięgnięciu opinii Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji

budowlanej i technicznej. W tym wypadku chodzi o szczególną ochronę trzech młynów: Młyn Papiernia, Młyn Słodowiec i Młyn Dworcowy wraz z otaczającym je środowiskiem naturalnym oraz ciekim wodnym.

Zagospodarowanie i udostępnienie stanowisk archeologicznych, m. in. jako oferta naukowa, dydaktyczna i turystyczna.

Wspieranie tradycyjnych form rolnictwa, m. in. rozwój rolnictwa ekologicznego, tradycyjnej hodowli, wprowadzania i pielęgnowania zadrzewień śródpolnych.

Kierunek działań:

Formułowanie zasad ochrony i kształtowanie strefy kulturowej.

Podstawowe znaczenie dla rozwoju Barlinka z poszanowaniem i wykorzystaniem zasobów dziedzictwa kulturowego ma stan zachowania najważniejszych obszarów i zabytków oraz stopień ich wykorzystania w planowanym rozwoju. Czynnikiem decydującym jest systematyczne podjęcie kompleksowych programów i prac zabezpieczających, rewaloryzacyjnych i konserwatorskich. Źródła finansowania tych prac wymagają sprawnych struktur organizacyjnych oraz mechanizmów współpracy i przepływu wiedzy między sektorami - publicznym i niepublicznym. Bariera finansowa oraz braki dokumentacji konserwatorskiej uniemożliwiają skuteczną ochronę zabytków. Podjęte prace będą miały wpływ na rozwój rynku pracy, w szczególności dotyczy to małych i średnich przedsiębiorstw. Ponadto zwiększą zakres i znaczenie partnerstwa oraz współpracy różnych podmiotów dla osiągnięcia wspólnych celów.

Kierunek będzie realizowany poprzez działania:

Opracowanie programu kompleksowej rewaloryzacji Starego Miasta i historycznych przedmieść Barlinka.

Wynikiem prowadzenia kompleksowych programów konserwatorskich będzie szerokie traktowanie prac konserwatorskich obejmujących zespoły oraz pojedyncze dzieła architektury i budownictwa wraz z otoczeniem, zabytkowym wystrojem i wyposażeniem wewnątrz - działania o kompleksowym charakterze.

Zapewnienie bezpieczeństwa zabytków poprzez wprowadzenie zintegrowanych zabezpieczeń przeciwpożarowych, przeciwwłamaniowych oraz zabezpieczeń na wypadek klęsk żywiołowych oraz konfliktów zbrojnych.

Przeprowadzenie prac wynikających z systemu ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego, w tym przeciwdziałanie niszczeniu stanowisk archeologicznych, dbałość o obiekty archeologiczne tworzące własną formę krajobrazową (np. grodziska) oraz respektowanie wymogu przeprowadzania badań archeologicznych na terenach objętych inwestycjami, a także ochrona miejsc historycznych.

Egzekwowanie zaleceń konserwatorskich na szczeblu gminnym poprzez skuteczny system monitoringu i nadzoru nad procesami rewaloryzacji oraz użytkowania zabytków.

Stworzenie ofert inwestycyjnych i pozyskiwanie właściwych użytkowników dla obiektów zabytkowych dzięki stosowaniu elementów wspomagania, zachęt prawnych i finansowych, z jednoczesnym wprowadzeniem funkcji publicznych do najcenniejszych obiektów (np. zaadaptowanie hali sportowej przy ul. Gorzowskiej dla celów bibliotecznych).

Uporządkowanie kompozycji przestrzennej miasta i wsi zlokalizowanych na terenie gminy Barlinek poprzez eksponowanie i odtwarzanie dominant architektonicznych, osi widokowych oraz dbałość o właściwą ekspozycję zabytku, w tym uporządkowanie chaosu informacyjnego (np. reklam). W przypadku najcenniejszych zabytków wskazana byłaby ich sukcesywna iluminacja (np. fara i mury miejskie w Barlinku).

Ochrona najcenniejszych zabytków „in situ” pozwalająca na zachowanie obiektu w jego naturalnym środowisku kulturowym i przyrodniczym, w tym określenie nowych funkcji i specjalistycznej opieki.

Prowadzenie prac remontowych i rewaloryzacyjnych przy obiektach zabytkowych stanowiących własność władz samorządowych zgodnie z zaleceniami konserwatorskimi. W pierwszej kolejności należy wykonać prace remontowe i konserwatorskie przy obiektach znajdujących się w złym stanie, a prezentujących znaczne wartości zabytkowe lub historyczne i walory architektoniczne. Należą do nich następujące obiekty:

- budynki mieszkalne w mieście Barlinek stanowiące własność lub współwłasność gminy - załącznik nr 3,
- Barlinek, willa przy ul. Pełczyckiej 3,
- jw., zespół kąpieliska miejskiego, ul. Sportowa 2a,

- jw., Młyn Papiernia, ul. św. Bonifacego 37-38,
- jw., kirkut, ul. Jeziorna,
- jw., zespół Fabryki Maszyn Rolniczych, ul. Fabryczna 6,
- Barlinek, zespół Fabryki Krzesel i Innych Mebli do Siedzenia, ul. Jeziorna 7,
- jw., willa właściciela Fabryki Krzesel i Innych Mebli do Siedzenia, ul. Jeziorna,
- jw., Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2, ul. Jeziorna 8,
- Dziedzice, świetlica,
- jw., relikty parku dworskiego,
- jw., cmentarz poewangelicki, obecnie cmentarz komunalny,
- jw., brama folwarczna,
- Dzikowo, szkoła,
- jw., spichlerz w zespole folwarcznym,
- Laskówko, oficyna, obecnie dom nr 6,
- jw., park dworski,
- Łubianka, cmentarz poewangelicki,
- Moczydło, zespół budynków sali wiejskiej,
- Moskowo (Osina), zespół dworsko-parkowo-folwarczny,
- Mostkowo, park dworski,
- Okunie, zespół dawnej leśniczówki, obecnie posesja nr 16,
- Płonno, dwa cmentarze poewangelickie,
- jw., gorzelnia,
- Rychnów, szkoła,
- Strąpie, cmentarz poewangelicki,
- Żydowo, cmentarz poewangelicki (przy drodze do Niepołcka).

3. Cel strategiczny:

Dziedzictwo żywe - promocja, edukacja i dokumentacja walorów gminnego dziedzictwa kulturowego

Priorytet 1:

Prowadzenie marketingu barlineckiego dziedzictwa kulturowego.

Kierunek działań:

Rynkowe zorientowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Zintegrowane i kompleksowe, strategiczne i operacyjne zarządzanie dziedzictwem kulturowym może pomóc samorządowi gminnemu w uaktywnieniu potencjału kulturowego miasta i gminy Barlinek, a tym samym pomóc w ich aktywnej ochronie. Zrównoważony rozwój tych terenów powinien uwzględniać relacje pomiędzy zabytkami, zasobami niematerialnymi a gospodarką. Skuteczny marketing dziedzictwa kulturowego powinien łączyć ochronę zabytków z procesami gospodarczymi i rynkowymi. Wymogi i zasady ochrony zabytków powinny współgrać z wymogami i prawami ekonomii - muszą się równoważyć. Wynikiem kompromisu będzie stworzenie nowoczesnej formuły ochrony dziedzictwa kulturowego, w której wprowadzenie nowej funkcji użytkowania nie będzie jednoznaczne z utratą substancji zabytkowej.

Kierunek będzie realizowany poprzez działania:

Stosowanie zintegrowanej konserwacji służącej włączaniu zagadnień ochrony zabytków na każdym etapie planowania lokalnego i znajdowanie harmonijnego kompromisu pomiędzy doktryną konserwatorską a wieloaspektowymi uwarunkowaniami życia mieszkańców oraz dynamicznymi prawami ekonomii.

Poszukiwanie rozwiązań ekonomicznych dla ochrony zabytków ze strony samorządu gminnego polega na aktywnym poszukiwaniu gospodarczy i opiekunów obiektów zabytkowych spoza sektora publicznego, stwarzaniu zachęt inwestycyjnych, skutecznej pomocy i stosowania formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

Tworzenie ofert turystyczno-rekreacyjnych oraz kulturalnych poprzez szerokie udostępnianie najwartościowszych obiektów i zespołów historycznych, konsekwentne działania zmierzające do wydłużenia sezonu turystycznego, tworzenie i promowanie zintegrowanych pakietów produktów turystycznych (rozwój istniejących szlaków turystycznych), organizowanie oraz stymulowanie powstawania miejsc pracy w sektorze usług

w oparciu o zasoby zabytkowe i kulturowe.

Kierunek działań:

Świadomość dziedzictwa kulturowego.

Obecni mieszkańcy mają pełne prawo do korzystania z lokalnej tożsamości kulturowej. W ramach przeprowadzonej reformy oświaty problematyka tożsamości, tzw. lokalnego patriotyzmu, zajmuje znaczące miejsce w programach nauczania i jest integralną częścią programu dydaktyczno-wychowawczego. Proces ten wymaga jednak stałego doskonalenia służącego podnoszeniu świadomości społecznej o wartościach duchowych i materialnych krajobrazu kulturowego. Poczucie identyfikacji z tzw. „małą ojczyzną” - mimo zerwania ciągłości kulturowej - nie może ograniczać się tylko do ostatnich sześćdziesięciu lat.

Kierunek będzie realizowany poprzez działania:

Powstawanie, rozwijanie i rozpowszechnianie form ekspresji kulturowej opartej na walorach tutejszego dziedzictwa kulturowego, twórczo wykorzystywanego i świadomie interpretowanego, stymulującego świadome i aktywne uczestnictwo oraz wolę odbioru przekazu kultury w formach warsztatów, spotkań, przeglądów, konkursów, festiwali itp.

Wzmocnienie edukacji na rzecz dziedzictwa kulturowego poprzez opracowywanie nowych programów edukacyjnych dla wszystkich poziomów nauczania, w tym opracowanie podręcznika w ramach programu dziedzictwo kulturowe gminy Barlinek, zaangażowanie organizacji społecznych w kształtowanie świadomości ekologicznej i kulturowej mieszkańców gminy, aktywizację oferty oświatowo-edukacyjnej placówek kulturalnych (Muzeum Regionalne, Barlinecki Ośrodek Kultury).

Ścisła współpraca samorządu gminnego ze służbami konserwatorskimi w celu kompleksowego zapewnienia warunków do ochrony zabytków.

Nobilitacja dziedzictwa kulturowego poprzez realizację projektów współpracy między różnymi partnerami, w tym na poziomie europejskim i krajowym, tworzenie produktów multimedialnych ułatwiających dostęp do poznawania zasobów kulturowych, wymianę poglądów i doświadczeń specjalistów, upowszechnienie przedsięwzięć kulturalnych. Ekspozowanie elementów dziedzictwa kulturowego poprzez opisanie i oznakowanie oraz akcje informacyjne i promocyjne (np. sesje naukowe, konferencje, konkursy).

VIII. FUNDUSZE NA OCHRONĘ I OPIEKĘ NAD ZABYTKAMI

Fundamentalnym działaniem Rady Miejskiej w Barlinku powinno być coroczne przyznawanie w uchwale budżetowej wysokości środków finansowych przeznaczonych na dotacje dla prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków. Szczególnie w sytuacji, gdy posiada tytuł prawny do obiektu zabytkowego - w takim wypadku dla jednostki samorządu terytorialnego opieka nad zabytkiem jest jej zadaniem własnym.

W latach 2003-2007 w budżecie Gminy przeznaczono na zabytki następujące środki finansowe:

2003 - 5000 zł mury miejskie;
2004 - 5000 zł mury miejskie;
2005 - 5100 zł mury miejskie;
2006 - 41683 zł remont fontanny;
2007 - 23000 zł mury miejskie.

W latach 2003-2007 Rada Miejska w Barlinku udzieliła dotacji na prace przy następujących obiektach zabytkowych:

2003 - 3000 zł remont dachu kościoła św. Bonifacego w Barlinku;
2003 - 2000 zł remont dachu kaplicy w Dzikowie;
2003 - 6000 zł naprawa organów w kościele Niepokalanego Serca NMP w Barlinku;
2006 - 15000 zł remont kościoła św. Bonifacego w Barlinku;
2006 - 21000 zł remont kościoła w Dzikowie;
2007 - 10000 zł remont kościoła św. Bonifacego w Barlinku;
2007 - 10000 zł remont kościoła w Dzikowie.

Ponadto w latach 2003-2007 wykorzystano następujące środki zewnętrzne na prace przy obiektach zabytkowych zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Barlinek:

- Urząd Marszałkowski przekazał na remont kościoła św. Bonifacego w Barlinku w 2006 r. kwotę 10000 zł i w 2007 r. kwotę 17000 zł.

W sumie możliwości pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań wskazanych do realizacji w „Gminnym Programie” są duże, ponieważ obejmują zarówno środki, które pozostają w dyspozycji lub w zasięgu władz samorządowych, jak również inne źródła (np. prywatne, rządowe):

- środki własne budżetowe Miasta Barlinek na realizację zadań własnych - dotacje podmiotowe dla instytucji, których organizatorem jest samorząd gminy,
- środki znajdujące się w gestii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - załącznik nr 4,

- dotacje samorządu województwa dla jednostek samorządu terytorialnego innych szczebli na realizację zadań z zakresu kultury i sztuki,
- dotacje, granty, nagrody samorządu województwa dla podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych,
- dochody własne instytucji kultury,
- środki Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programów ministerialnych - załącznik nr 5,
- zaciągane przez samorząd gminny kredyty bankowe na realizację określonych celów i inwestycji,
- zyski z działalności statutowej i gospodarczej,
- odsetki z kont i rachunków bankowych,
- dotacje i fundusze celowe rządowych i pozarządowych programów pomocowych,
- składki i zbiórki publiczne,
- środki finansowe osób fizycznych,
- fundusze unijne i krajowe,
- inne środki przewidziane prawem.

REJESTR ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH

Lp	Miejscowość	Obiekt	Adres	Rejestr zabytków	Datowanie	Własność
1.	Barlinek	Sredniowieczny układ Starego Miasta	Stare Miasto	292/79 z 22.11.1979 r.	1278 r.	-
2.	jw.	Kościół parafialny pw. Niepokalanego Serca NMP	ul. Kościelna 3	293/79 z 22.11.1979 r.	XIII, XIV/XV, XIX w.	wyznaniowa
3.	jw.	Kościół parafialny pw. św. Bonifacego	ul. św. Bonifacego 13a	A-165 z 19.03.2004 r.	1923 r., kon. XX w.	jw.
4.	jw.	Zbór ewangelicki, ob. cerkiew	ul. Górna 8	A-306 z 02.04.2007 r.	1873 r.	jw.
5.	jw.	Fragmenty murów miejskich	ul. Górna, Jeziorna, Grodzka	294/79 z 22.11.1979 r.	poł. XIV-XV w.	-
6.	jw.	„Villa Dulifera”, tzw. Pałacyk Cebulowy	ul. Strzelecka 23	A-96 z 30.04.2002 r.	1908 r.	prywatna
7.	jw.	Dom	ul. 1 Maja 13-13a	A-276 z 15.09.2006 r.	1905 r.	komunalna
8.	jw.	Willa	ul. Pełczycka 3	A-123 z 11.04.2003 r.	1910, 1930 r.	jw.
9.	jw.	Zespół kapeliska miejskiego	ul. Sportowa 2a	A-27 z 16.02.2000 r.	1927 r.	jw.
10.	jw.	Blok A w zespole szpitala	ul. Szpitalna 11	433/95 z 08.12.1995 r.	1927-1929	jw.
11.	jw.	Młyn Papiernia	ul. św. Bonifacego 37-38	334/91 z 02.04.1991 r.	1772, 1869 r.	jw.
12.	jw.	Młynarówka w zespole Młyna Papierni	jw.	jw.	ok. 1920 r.	jw.
13.	jw.	Budynek administracyjny Fabryki Maszyn Rolniczych	ul. Fabryczna 12	A-126 z 06.08.2003 r.	1898 r.	prywatna
14.	Dziedzice	Kościół filialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej		267 z 22.08.1979 r.	XIII-XIV, XVIII, XIX, XX w.	wyznaniowa
15.	Dzikowo	Kościół filialny pw. św. Stanisława BM		262 z 20.08.1979 r.	XIV, XIX w.	wyznaniowa
16.	Niepołcko	Dwór		A-125 z 06.06.2003 r.	2 poł. XVIII w.	państwowa
17.	jw.	Park dworski		A-125 z 06.06.2003 r.	pocz. XIX w.	państwowa
18.	Płonno	Kościół filialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego		A-161 z 20.01.2004 r.	1888-1891	wyznaniowa
19.	Równo	Ruina kościoła		448 z 12.12.1963 r.	XIII-XIV w.	państwowa
20.	Rychnow	Kościół filialny pw. Wniebowzięcia NMP		341 z 12.09.1958 r.	2 poł. XIII w., XIX w.	wyznaniowa
21.	Stara Działdina	Budynek magazynowo-inwentarski w zespole folwarcznym		A-314 z 03.07.2007 r.	kon. XIX w.	państwowa
22.	jw.	Dwór		A-314 z 03.07.2007 r.	1895 r.	prywatna

23.	Stara Dziedzina	Park dworski		A-314 z 03.07.2007 r.	kon. XIX w.	prywatna
24.	jw.	Owczarnia-obora w zespole folwarcznym		A-314 z 03.07.2007 r.	kon. XIX w.	państwowa
25.	Strapie	Dwór		A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	państwowa
26.	jw.	Park dworski		A-80 z 10.10.2001 r.	pocz. XIX w.	państwowa
27.	jw.	Warsztat z gołębnikiem w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	pocz. XX w.	prywatna
28.	jw.	Stodoła (II) w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	państwowa
29.	jw.	Stodoła (I) w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	1889 r.	państwowa
30.	jw.	Stajnia-obora w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	państwowa
31.	jw.	Budynek inwentarski w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	państwowa
32.	jw.	Budynek gospodarczy w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	państwowa
33.	jw.	Budynek wielofunkcyjny w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	państwowa
34.	jw.	Gorzelnia w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	1893 r.	państwowa
35.	jw.	Oficyna	Strapie 2	A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	prywatna

REJESTR ZABYTKÓW RUCHOMYCH

Identyfikator	miejsce	miejsce przechowywania	rodzaj zabytku	określenie zabytku	materiał/technika	ilość	tył	wiek	czas powstania	rejestr	decyzja	data wpisu	wymiary zabytku	właściciel/użytkownik
886	Barlinek	cerkiew pw. Zaśnięcia Bogurodzicy	ikona	Chrystus Pantokrator, w ozdobnej ramie	-	1	sztuka cerkiewna	XVIII	koniec	0030	PSOZ-I-5330/16/94	1994-05-06	-	Gorzów Wlkp.-parafia prawosi. pw. Narodzenia NMP
886	Barlinek	cerkiew pw. Zaśnięcia Bogurodzicy	ikona	Chrystus w Ogrójcu	drewno/plótno/tempera	1	sztuka cerkiewna	XVIII	koniec	0034	PSOZ-I-5330/20/94	1994-05-06	108x70	Gorzów Wlkp.-parafia prawosi. pw. Narodzenia NMP
885	Barlinek	cerkiew pw. Zaśnięcia Bogurodzicy	ikona	Ostatnia Wieczerza	plótno/olej	1	sztuka cerkiewna	XIX	2 poł.	0033	PSOZ-I-5330/19/94	1994-05-06	77x170	Gorzów Wlkp.-parafia prawosi. pw. Narodzenia NMP
884	Barlinek	cerkiew pw. Zaśnięcia Bogurodzicy	ikona	MB w pozie orantki	drewno/olej/plótno	1	sztuka cerkiewna	XIX	2 poł.	0032	PSOZ-I-5330/18/94	1994-05-06	134x32	Gorzów Wlkp.-parafia prawosi. pw. Narodzenia NMP
883	Barlinek	cerkiew pw. Zaśnięcia Bogurodzicy	ikona	MB z Dzieciątkiem (Umlenie)	-	1	sztuka cerkiewna	XVIII	koniec	0031	PSOZ-I-5330/17/94	1994-05-06	-	Gorzów Wlkp.-parafia prawosi. pw. Narodzenia NMP
882	Barlinek	cerkiew pw. Zaśnięcia Bogurodzicy	ikona	Chrystus Pantokrator, w ozdobnej ramie	-	1	sztuka cerkiewna	XVIII	koniec	0030	PSOZ-I-5330/16/94	1994-05-06	-	Gorzów Wlkp.-parafia prawosi. pw. Narodzenia NMP
881	Barlinek	cerkiew pw. Zaśnięcia Bogurodzicy	ikona (z ikonostas)	Chrystus Pantokrator	drewno/plótno/olej	1	sztuka cerkiewna	XIX/XX	przełom	0025	PSOZ-I-5330/11/94	1994-03-29	127x50	Gorzów Wlkp.-parafia prawosi. pw. Narodzenia NMP
880	Barlinek	cerkiew pw. Zaśnięcia Bogurodzicy	drzwi ikonostas	carskie wrota, obrazy 4 Ewang. i Zwiastowanie	drewno/policchromia	1	sztuka cerkiewna	XIX	pozcz.	0023	PSOZ-I-5330/9/94	1994-03-29	-	Gorzów Wlkp.-parafia prawosi. pw. Narodzenia NMP

Identyfikator	miejsowość	miejsce przechowywania	rodzaj zabytku	określenie zabytku	materiał/technika	ilość	tyl	wiek	czas powstania	rejestr	decyzja	data wpisu	wymiary zabytku	właściciel/użytkownik
879	Barlinek	cerkiew pw. Zaśnięcia Przenajśw. Bogurodzicy	ikona (z ikonostasu)	Araon	drewno/plótno/olej	1	sztuka cerkiewna	XIX	2 poł.	0026	PSOZ-I-5330/12/94	1994-03-15	146x70	Gorzów Wlkp.-parafia prawosł. pw. Narodzenia NMP
878	Barlinek	cerkiew pw. Zaśnięcia Przenajśw. Bogurodzicy	ikona (z ikonostasu)	Bogurodzica z Dzieciątkiem	drewno/plótno/olej	1	sztuka cerkiewna	XIX/XX	przełom	0024	PSOZ-I-5330/10/94	1994-03-29	130x57	Gorzów Wlkp.-parafia prawosł. pw. Narodzenia NMP
877	Barlinek	cerkiew pw. Zaśnięcia Przenajśw. Bogurodzicy	ikona (z ikonostasu)	św. Michał Archanioł	metal/olej	1	sztuka cerkiewna	XIX	2 poł.	0029	PSOZ-I-5330/15/94	1994-03-15	127x50	Gorzów Wlkp.-parafia prawosł. pw. Narodzenia NMP
876	Barlinek	cerkiew pw. Zaśnięcia Przenajśw. Bogurodzicy	ikona (z ikonostasu)	św. Stefan	metal/olej	1	sztuka cerkiewna	XIX	2 poł.	0027	PSOZ-I-5330/13/94	1994-03-15	127x50	Gorzów Wlkp.-parafia prawosł. pw. Narodzenia NMP
875	Barlinek	cerkiew pw. Zaśnięcia Przenajśw. Bogurodzicy	ikona (z ikonostasu)	Melchizedek	drewno/plótno/olej	1	sztuka cerkiewna	XIX	2 poł.	0028	PSOZ-I-5330/14/94	1994-03-15	146x70	Gorzów Wlkp.-parafia prawosł. pw. Narodzenia NMP

GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW

Lp	Miejscowość	Obiekt	Adres	Rejestr zabytków	Datowanie	Własność
1.	Barlinek	Średniowieczny układ Starego Miasta	Stare Miasto	292/79 z 22.11.1979 r.	1278 r.	-
2.	jw.	Kościół parafialny pw. Niepokalanego Serca NMP	ul. Kościelna 3	293/79 z 22.11.1979 r.	XIII, XIV/XV, XIX w.	wyznaniowa
3.	jw.	Kościół parafialny pw. św. Bonifacego	ul. św. Bonifacego 13a	A-165 z 19.03.2004 r.	1923 r., kon. XX w.	jw.
4.	jw.	Zbór ewangelicki, ob. cerkiew	ul. Górna 8	A-306 z 02.04.2007 r.	1873 r.	jw.
5.	jw.	Fragmety murów miejskich	ul. Górna, Jeziorna, Grodzka	294/79 z 22.11.1979 r.	poł. XIV-XV w.	-
6.	jw.	„Villa Duifera”, tzw. Pałac Cebulowy	ul. Strzelecka 23	A-96 z 30.04.2002 r.	1908 r.	prywatna
7.	jw.	Dom	ul. 1 Maja 13-13a	A-276 z 15.09.2006 r.	1905 r.	komunalna
8.	jw.	Willa	ul. Pełczycka 3	A-123 z 11.04.2003 r.	1910, 1930 r.	jw.
9.	jw.	Zespół kapliczki miejskiego	ul. Sportowa 2a	A-27 z 16.02.2000 r.	1927 r.	jw.
10.	jw.	Blok A w zespole szpitala	ul. Szpitalna 11	433/95 z 08.12.1995 r.	1927-1929	jw.
11.	jw.	Młyn Papiernia	ul. św. Bonifacego 37-38	334/91 z 02.04.1991 r.	1772, 1869 r.	jw.
12.	jw.	Trafostacja w zespole Młyna Papierni	jw.	jw.	ok. 1920 r.	jw.
13.	jw.	Młynarówka w zespole Młyna Papierni	jw.	jw.	ok. 1920 r.	jw.
14.	jw.	Stodoła w zespole Młyna Papierni	jw.	jw.	ok. 1869 r.	jw.
15.	jw.	Budynek administracyjny Fabryki Maszyn Rolniczych	ul. Fabryczna 12	A-126 z 06.08.2003 r.	1898 r.	prywatna
16.	jw.	Cmentarz przykościelny	ul. Kościelna 3	na obszarze wpisanym do rej. zab.	XIV w.	wyznaniowa
17.	jw.	Cmentarz ewangelicki, ob. park miejski	ul. Gorzowska		pocz. XIX w.	komunalna
18.	jw.	Cmentarz ewangelicki, ob. komunalny	ul. Gorzowska		pocz. XX w.	komunalna
19.	jw.	Kirkut	ul. Jeziorna		pocz. XIX w.	komunalna
20.	jw.	Młyn Słodowiec	ul. św. Bonifacego 35		1858 r.	prywatna
21.	jw.	Młynarówka	jw.		1902 r.	prywatna
22.	jw.	Młyn Dworcowy	ul. Fabryczna 3	typowany do wpisu	ok. 1910 r.	jw.
23.	jw.	Trafostacja w zespole młyna dworcowego	jw.		ok. 1910 r.	państwowa

24.	Barlinek	Młynarzówka w zespole młyna dworcowego	ul. Fabryczna 4		ok. 1910 r.	prywatna
25.	jw.	Magazyn w zespole Fabryki Maszyn Rolniczych	ul. Fabryczna 12		ok. 1910 r.	komunalna
26.	jw.	Hala pras w zespole Fabryki	jw.		ok. 1910 r.	komunalna
27.	jw.	Odlownia żeliwa w zespole jw.	jw.		ok. 1910	komunalna
28.	jw.	Magazyn odlewów jw.	jw.		ok. 1910 r.	komunalna
29.	jw.	Trafotacja jw.	jw.		ok. 1910 r.	komunalna
30.	jw.	Warsztat jw.	jw.		ok. 1910 r.	komunalna
31.	jw.	Kostnica	ul. Gorzowska 77		1887 r.	komunalna
32.	jw.	Hala sportowa	ul. Gorzowska 78	typowana do wpisu	1923 r.	komunalna
33.	jw.	Willi właściciela Fabryki Krzesel	ul. Jeziorna		pocz. XX w.	komunalna
34.	jw.	budynek mieszkalno-administracyjny w zespole Fabryki Krzesel	ul. Jeziorna 7		2 poł. XIX w.	komunalna
35.	jw.	Budynek socjalno-magazynowy w zespole Fabryki Krzesel	jw.		2 poł. XIX w.	komunalna
36.	jw.	Budynek mieszkalny w zespole Fabryki Krzesel	jw.		2 poł. XIX w.	komunalna
37.	jw.	Warsztaty w zespole Fabryki Krzesel	jw.		2 poł. XIX w.	komunalna
38.	jw.	Hala produkcyjna w zespole Fabryki Krzesel	jw.		2 poł. XIX w.	komunalna
39.	jw.	Hala magazynowa w zespole Fabryki Krzesel	jw.		2 poł. XIX w.	komunalna
40.	jw.	Kotłownia w zespole Fabryki Krzesel	jw.		2 poł. XIX w.	komunalna
41.	jw.	Szkola średniego stopnia, ob. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2	ul. Jeziorna 8	typowana do wpisu	przed 1912 r.	komunalna
42.	jw.	Szkola powszechna, ob. Szkoła Podstawowa nr 1	ul. Jeziorna 12	typowana do wpisu	1893-1896	komunalna
43.	jw.	Ratusz	ul. Niepodległości 20	na obszarze wpisanym do rej. zab.	po 1852 r.	komunalna
44.	jw.	Cegielnia	ul. Ogrodowa 33		1 ćw. XX w.	prywatna
45.	jw.	Barlinecki Ośrodek Kultury	ul. Podwale 9		I. 20-30 XX w.	komunalna
46.	jw.	Budynek gospodarczy	ul. Podwale		1 ćw. XX w.	komunalna
47.	jw.	Aleja dębowo-kasztanowa	ul. Podwale		1 poł. XX w.	komunalna
48.	jw.	Budynek główny w zespole	ul. Strzelecka 24		1907 r.	komunalna

49.	Barlinek	stacji wodociągów miejskich Budynek gospodarczy w zespole stacji wodociągów miejskich	jw.	jw.	jw.	jw.
50.	jw.	Trafostacja	narożnik ulic Strzeleckiej i Sportowej	typowana do wpisu	I. 30 XX w.	państwowa
51.	jw.	Dworzec kolejowy	ul. Szosowa 4		ok. 1883	państwowa
52.	jw.	Trafostacja	ul. Tunelowa	typowana do wpisu	ok. 1910 r.	państwowa
53.	jw.	Trafostacja	ul. Żabia	typowana do wpisu	I. 20 XX w.	państwowa
54.	jw.	Przyspitalna siedziba Szarych Sióstr	ul. Żabia 3	typowana do wpisu	pocz. XX w.	komunalna
55.	jw.	Kamienica	ul. Armii Polskiej 1	typowana do wpisu	2 poł. XIX w.	komunalna
56.	jw.	Dom wielorodzinny	ul. Boczna 7-9		ok. 1930 r.	komunalna + prywatna
57.	jw.	Dom wielorodzinny	ul. Boczna 11		1928 r.	jw.
58.	jw.	Kamienica	ul. św. Bonifacego 1		ok. 1910 r.	jw.
59.	jw.	Dom mieszkalny	ul. św. Bonifacego 2		kon. XIX w.	komunalna
60.	jw.	Kamienica nr 3 w zespole dworca kolejowego	ul. św. Bonifacego 3		pocz. XX w.	prywatna
61.	jw.	Kamienica nr 3a w zespole dworca kolejowego	ul. św. Bonifacego 3a		pocz. XX w.	prywatna
62.	jw.	Kamienica	ul. św. Bonifacego 4		ok. 1910 r.	komunalna
63.	jw.	Dom mieszkalny	ul. św. Bonifacego 6		XIX/XX w.	komunalna + prywatna
64.	jw.	Dom mieszkalny	ul. św. Bonifacego 8		XIX/XX w.	komunalna + prywatna
65.	jw.	Kamienica	ul. św. Bonifacego 10		kon. XIX w.	prywatna
66.	jw.	Willa	ul. św. Bonifacego 11		I. 20-30 XX w.	prywatna
67.	jw.	Willa	ul. św. Bonifacego 14		jw.	prywatna
68.	jw.	Willa	ul. św. Bonifacego 16		I. 30 XX w.	prywatna
69.	jw.	Kamienica	ul. św. Bonifacego 18		ok. 1910 r.	prywatna
70.	jw.	Willa	ul. św. Bonifacego 22		I. 30 XX w.	prywatna
71.	jw.	Willa	ul. św. Bonifacego 24		I. 30 XX w.	komunalna + prywatna
72.	jw.	Kamienica	ul. Chmielna 6	na obszarze wpisanym do rej. zab.	poł. XIX w.	komunalna
73.	jw.	Kamienica, tzw. „Dom Laskera”	ul. Chmielna 7	jw.	2 oif. XIX w.	komunalna
74.	jw.	Kamienica	ul. Chmielna 8	jw.	XIX/XX w.	prywatna
75.	jw.	Kamienica	ul. Dworcowa 5		1 ćw. XX w.	prywatna

76.	Barlinek	Kamienica	ul. Dworcowa 7a		4 ćw. XIX w.	prywatna
77.	jw.	Kamienica	ul. Dworcowa 7b		1 ćw. XX w.	prywatna
78.	jw.	Kamienica	ul. Gorzowska 8		XIX/XX w.	komunalna + prywatna
79.	jw.	Kamienica	ul. Gorzowska 15-15a		pocz. XX w.	prywatna
80.	jw.	Kamienica	ul. Gorzowska 16		pocz. XX w.	komunalna
81.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Gorzowska 18		kon. XIX w.	komunalna
82.	jw.	Kamienica	ul. Gorzowska 23		XIX/XX w.	komunalna
83.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Gorzowska 24		4 ćw. XIX w.	komunalna
84.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Gorzowska 26		1. 30 XX w.	komunalna +
85.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Gorzowska 27		1. 20-30 XX w.	prywatna
86.	jw.	Willa	ul. Gorzowska 31		1. 20-30 XX w.	
87.	jw.	Kamienica	ul. Gorzowska 43		pocz. XX w.	
88.	jw.	Willa	ul. Gorzowska 53		1 ćw. XX w.	
89.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Gorzowska 54		1. 20-30 XX w.	komunalna + prywatna
90.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Gorzowska 56		1. 30 XX w.	komunalna + prywatna
91.	jw.	Kamienica	ul. Gorzowska 61		4 ćw. XIX w.	komunalna + prywatna
92.	jw.	Kamienica	ul. Gorzowska 62		4 ćw. XIX w.	komunalna + prywatna
93.	jw.	Budynek warsztatów szkolnych	ul. Gorzowska 63		1 ćw. XX w.	komunalna
94.	jw.	Szpital – dom starców	ul. Gorzowska 67		1937 r.	komunalna + prywatna
95.	jw.	Kamienica	ul. Grodzka 1		2 poł. XIX w.	komunalna + prywatna
96.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Grodzka 2		1. 20 XX w.	prywatna
97.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Grodzka 4		kon. XIX w.	komunalna
98.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Grodzka 5		kon. XIX w.	komunalna
99.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Grodzka 7		XIX/XX w.	komunalna

100.	Barlinek	Dom mieszkalny	ul. Grodzka 9	na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	komunalna
101.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Górna 8	typowany do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	komunalna
102.	jw.	Kamienica	ul. Górna 10	na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	komunalna + prywatna
103.	jw.	Kamienica	ul. Górna 11	na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	komunalna + prywatna
104.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Górna 20	na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	prywatna
105.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Górna 21	na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	prywatna
106.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Górna 37	na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	prywatna
107.	jw.	Dom mieszkalny, tzw. "Chiński Dom"	ul. Jeziorna 3	typowany do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	kon. XIX w.	komunalna
108.	jw.	Kamienica	ul. Jeziorna 5	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	komunalna
109.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Jeziorna 11	na obszarze wpisanym do rej. zab.	kon. XIX w.	prywatna
110.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Jeziorna 17	na obszarze wpisanym do rej. zab.	kon. XIX w.	komunalna
111.	jw.	Kamienica	ul. Kościelna 7	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	komunalna
112.	jw.	Kamienica	ul. Kozia 2	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	komunalna + prywatna
113.	jw.	Kamienica	ul. Kozia 4	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	poł. XIX w.	komunalna + prywatna
114.	jw.	Kamienica	ul. Kozia 5	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	1 poł. XIX w.	komunalna + prywatna

115.	Barlinek	Kamienica	ul. Kozia 6	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	poł. XIX w.	komunalna + prywatna
116.	jw.	Willa	ul. Leśna 1	typowana do wpisu	i. 20 XX w.	komunalna
117.	jw.	Willa	ul. Leśna 3		i. 30 XX w.	prywatna
118.	jw.	Willa	ul. Leśna 4		i. 30 XX w.	prywatna
119.	jw.	Willa	ul. Leśna 5		i. 20-30 XX w.	prywatna
120.	jw.	Willa	ul. Leśna 7	typowana do wpisu	i. 20-30 XX w.	prywatna
121.	jw.	Willa	ul. Leśna 9		i. 20-30 XX w.	prywatna
122.	jw.	Willa	ul. Leśna 11	typowana do wpisu	i. 20-30 XX w.	prywatna
123.	jw.	Willa	ul. Leśna 15		i. 20-30 XX w.	komunalna
124.	jw.	Kamienica	ul. Lipowa 1	typowana do wpisu	i. 30 XX w.	komunalna + prywatna
125.	jw.	Kamienica	ul. Lipowa 2		i. 20 XX w.	prywatna
126.	jw.	Willa	ul. Lipowa 4	typowana do wpisu	1924 r.	prywatna
127.	jw.	Kamienica	ul. Lipowa 7	typowana do wpisu	ok. 1915 r.	komunalna + prywatna
128.	jw.	Kamienica	ul. Lipowa 9	typowana do wpisu	1915 r.	komunalna + prywatna
129.	jw.	Kamienica	ul. Lipowa 11	typowana do wpisu	1912 r.	prywatna
130.	jw.	Willa	ul. 1 Maja 2	typowana do wpisu	1 ćw. XX w.	komunalna + prywatna
131.	jw.	Kamienica	ul. 1 Maja 10	typowana do wpisu	1915 r.	komunalna + prywatna
132.	jw.	Kamienica	ul. 1 Maja 11	typowana do wpisu	pocz. XX w.	prywatna
133.	jw.	Kamienica	ul. 1 Maja 12	typowana do wpisu	i. 30 XX w.	prywatna
134.	jw.	Kamienica	ul. 1 Maja 14	typowana do wpisu	ok. 1905 r.	komunalna + prywatna
135.	jw.	Kamienica	ul. 1 Maja 15		XIX/XX w.	komunalna
136.	jw.	Kamienica	ul. 1 Maja 16	typowana do wpisu	kon. XIX w.	komunalna + prywatna
137.	jw.	Kamienica	ul. 1 Maja 20	typowana do wpisu	pocz. XX w.	komunalna + prywatna
138.	jw.	Kamienica	ul. 1 Maja 22	typowana do wpisu	XIX/XX w.	komunalna + prywatna
139.	jw.	Kamienica	ul. 1 Maja 23	typowana do wpisu	i. 20-30 XX w.	komunalna + prywatna
140.	jw.	Willa	ul. 1 Maja 25	typowana do wpisu	pocz. XX w.	prywatna
141.	jw.	Willa	ul. 1 Maja 26	typowana do wpisu	1 ćw. XX w.	komunalna +prywatna

142.	Barlinek	Kamienica	ul. Maja 27	typowana do wpisu	XIX/XX w.	komunalna + prywatna
143.	jw.	Kamienica	ul. 1 Maja 28		I. 30 XX w.	komunalna + prywatna
144.	jw.	Kamienica	ul. Mickiewicza 1	typowana do wpisu	kon. XIX w.	komunalna + prywatna
145.	jw.	Willa	ul. Mickiewicza 11	typowana do wpisu	I. 30 XX w.	komunalna
146.	jw.	Willa	ul. Mickiewicza 32	typowana do wpisu	I. 30 XX w.	prywatna
147.	jw.	Kamienica	ul. Niepodległości 2	typowana do wpisu	kon. XIX w.	komunalna + prywatna
148.	jw.	Kamienica	ul. Niepodległości 7	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	po 1918 r./ 1925 r.	prywatna
149.	jw.	Kamienica	ul. Niepodległości 9	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	1880-1890	prywatna
150.	jw.	Kamienica	ul. Niepodległości 13	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	komunalna + prywatna
151.	jw.	Kamienica	ul. Niepodległości 15	na obszarze wpisanym do rej. zab.	kon. XIX w.	prywatna
152.	jw.	Apteka "Pod Ortem"	ul. Niepodległości 16	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w./ I. 30 XX w.	komunalna
153.	jw.	Kamienica	ul. Niepodległości 17	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	1880-1890	komunalna + prywatna
154.	jw.	Kamienica	ul. Niepodległości 28	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	1880-1890	komunalna
155.	jw.	Kamienica	ul. Niepodległości 30	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	3 ćw. XIX w.	komunalna + prywatna
156.	jw.	Kamienica	ul. Niepodległości 32	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	ok. 1890 r.	komunalna + prywatna
157.	jw.	Kamienica	ul. Niepodległości 33	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	ok. 1890 r.	komunalna + prywatna

158.	Barlinek	Kamienica	ul. Niepodległości 37	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	ok. 1890 r.	prywatna
159.	jw.	Kamienica	ul. Niepodległości 41	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	poł. XIX w.	komunalna + prywatna
160.	jw.	Kamienica	ul. Niepodległości 43	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	poł. XIX w., pocz. XX w.	komunalna + prywatna
161.	jw.	Kamienica	ul. Odrzańska 6	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	1 poł. XIX w.	komunalna
162.	jw.	Kamienica	ul. Odrzańska 16	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	3 ćw. XIX w.	komunalna
163.	jw.	Kamienica	ul. Paderewskiego 1	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	3 ćw. XIX w.	komunalna
164.	jw.	Kamienica	ul. Pelczycka 1		XIX/XX w.	komunalna
165.	jw.	Kamienica	ul. Pelczycka 6a		1 ćw. XX w.	prywatna
166.	jw.	Kamienica	ul. Pelczycka 10		1 ćw. XX w.	komunalna + prywatna
167.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Pelczycka 12		1 ćw. XX w.	komunalna + prywatna
168.	jw.	Kamienica	ul. Pelczycka 14		XIX/XX w.	komunalna + prywatna
169.	jw.	Kamienica	ul. Różana 2	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	poł. XIX w.	
170.	jw.	Kamienica	ul. Różana 15	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	1 poł. XIX w.	
171.	jw.	Kamienica	Rynek 4	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	pocz. XIX w.	prywatna
172.	jw.	Kamienica	Rynek 4a	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	pocz. XIX w.	prywatna
173.	Barlinek	Kamienica	Rynek 9	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	3 ćw. XIX w.	komunalna +

174.	jw.	Kamienica	ul. Sądowa 3	na obszarze wpisanym do rej. zab.	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	poł. XIX w.	prywatna
175.	jw.	Kamienica	ul. Sądowa 4	na obszarze wpisanym do rej. zab.	na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	komunalna
176.	jw.	Kamienica	ul. Sądowa 6	na obszarze wpisanym do rej. zab.	na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	prywatna
177.	jw.	Kamienica	ul. Sądowa 7	na obszarze wpisanym do rej. zab.	na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	prywatna
178.	jw.	Nowy Sąd, ob. bank	ul. Sądowa 8	typowany do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	na obszarze wpisanym do rej. zab.	4 ćw. XIX w.	komunalna
179.	jw.	Kamienica	ul. Sądowa 10	typowana do wpisu, na obszarze wpisanym do rej. zab.	na obszarze wpisanym do rej. zab.	2 poł. XIX w.	komunalna
180.	jw.	Willa	ul. Słowackiego 1			I. 20-30 XX w.	komunalna + prywatna
181.	jw.	Willa	ul. Słowackiego 2			I. 20-30 XX w.	prywatna
182.	jw.	Willa	ul. Słowackiego 3			I. 20-30 XX w.	prywatna
183.	jw.	Willa	ul. Sportowa 7		typowana do wpisu	ok. 1920 r.	komunalna + prywatna
184.	jw.	Kamienica	ul. Strzelecka 1			XIX/XX w.	państwowa
185.	jw.	Willa	ul. Strzelecka 3		typowana do wpisu	I. 20-30 XX w.	komunalna
186.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Strzelecka 5		typowany do wpisu	I. 30 XX w.	komunalna
187.	jw.	Willa	ul. Strzelecka 6			pocz. XX w.	komunalna + prywatna
188.	jw.	Willa	ul. Strzelecka 7			I. 20-30 XX w.	prywatna
189.	jw.	Willa	ul. Strzelecka 13		typowana do wpisu	pocz. XX w.	komunalna
190.	jw.	Kamienica	ul. Strzelecka 15			XIX/XX w.	komunalna + prywatna
191.	jw.	Willa	ul. Strzelecka 16		typowana do wpisu	pocz. XX w.	komunalna
192.	jw.	Pensjonat, ob. Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Strzelecka 29		typowany do wpisu	pocz. XX w.	komunalna
193.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Strzelecka 31			1 ćw. XX w.	komunalna
194.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Strzelecka 35			1 ćw. XX w.	prywatna
195.	jw.	Kamienica	ul. 31 Stycznia 5			pocz. XX w.	komunalna + prywatna

196.	Barlinek	Willa	ul. 31 Stycznia 7			pocz. XX w.	komunalna + prywatna
197.	jw.	Willa	ul. 31 Stycznia 12	typowana do wpisu		l. 30 XX w.	prywatna
198.	jw.	Dom mieszkalny	ul. 31 Stycznia 15			l. 20-30 XX w.	komunalna
199.	jw.	Kamienica	ul. 31 Stycznia 23			XIX/XX w.	komunalna
200.	jw.	Kamienica	ul. 31 Stycznia 24			XIX/XX w.	komunalna
201.	jw.	Kamienica	ul. Szewska 1			1 poł. XIX w.	komunalna + prywatna
202.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Szkolna 1			2 poł. XIX w.	komunalna + prywatna
203.	jw.	Willa	ul. Szpitalna 5			l. 20 XX w.	prywatna
204.	jw.	Willa	ul. Szpitalna 6	typowana do wpisu		l. 20 XX w.	prywatna
205.	jw.	Willa	ul. Szpitalna 16			l. 20-30 XX w.	prywatna
206.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Tunelowa 9	typowany do wpisu		XIX/XX w.	prywatna
207.	jw.	Dom mieszkalny	ul. Tunelowa 53	typowany do wpisu		XIX/XX w.	komunalna + prywatna
208.	jw.	Kamienica	ul. Żabia 8			2 poł. XIX w.	komunalna
209.	Brunki	Trafostracja				1921 r.	komunalna
210.	jw.	Stodoła (2)	Zespół folwarczny			4 ćw. XIX w.	prywatna
211.	jw.	Stodoła (1)	Zespół folwarczny			4 ćw. XIX w.	komunalna
212.	jw.	Park dworski				1 poł. XIX w.	państwowa
213.	jw.	Dwór				4 ćw. XIX w.	prywatna
214.	jw.	Oficina				kon. XIX w.	prywatna
215.	jw.	Owczarnia	Zespół folwarczny			4 ćw. XIX w.	państwowa
216.	jw.	Chlewnia	Zespół folwarczny			4 ćw. XIX w.	państwowa
217.	Dziedzice	Kościół filialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej		267 z 22.08.1979 r.		XIII-XIV, XVIII, XIX, XX w.	wyznaniowa
218.	jw.	Świątlica				kon. XIX w.	komunalna
219.	jw.	Trafostracja				1 ćw. XX w.	prywatna
220.	jw.	Relikty parku dworskiego				2 ćw. XIX w.	komunalna
221.	jw.	Kaplica cmentarna	Cmentarz komunalny	typowana do wpisu		l. 20-30 XX w.	wyznaniowa
222.	jw.	Cmentarz poewangelicki	Cmentarz komunalny			poł. XIX w.	komunalna
223.	jw.	Mur ogrodzeniowy terenu kościelnego		267 z 22.08.1979 r.		XIII-XIV, XVIII w.	wyznaniowa
224.	jw.	Cmentarz przykościelny		267 z 22.08.1979 r.		XIII-XIX w.	komunalna
225.	Dziedzice	Brama folwarczna	Zespół folwarczny			XIX w.	komunalna

226.	jw.	Chatupa	Dziedzice 14	typowana do wpisu	poł. XIX w.	prywatna
227.	jw.	Dom	Dziedzice 15	typowany do wpisu	XIX/XX w.	prywatna
228.	jw.	Dom	Dziedzice 21	typowany do wpisu	4 ćw. XIX w.	prywatna
229.	jw.	Dom	Dziedzice 33	typowany do wpisu	1859 r.	prywatna
230.	jw.	Dom	Dziedzice 38	typowany do wpisu	XIX/XX w.	prywatna
231.	jw.	Dom	Dziedzice 40	typowany do wpisu	pocz. XX w.	prywatna
232.	jw.	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Dziedzice 41	typowany do wpisu	1881 r.	prywatna
233.	Dzikowo	Kościół filialny pw. św. Stanisława BM		262 z 20.08.1979 r.	XIV, XIX w.	wyznaniowa
234.	jw.	Park pałacowy			kon. XVII, 1 poł. XIX w.	prywatna
235.	jw.	Cmentarz poewangelicki			poł. XIX w.	państwowa
236.	jw.	Cmentarz przykościelny		262 z 20.08.1979 r.	XIV-XIX w.	wyznaniowa
237.	jw.	Szkola		typowana do wpisu	i. 20 XX w.	komunalna + prywatna
238.	jw.	Brama folwarczna z murem ogrodzeniowym	Zespół folwarczny		4 ćw. XIX w.	prywatna
239.	jw.	Czworak	Dzikowo 1	typowany do wpisu	i. 20 XX w.	prywatna
240.	jw.	Aleja kasztanowców			XIX w.	prywatna
241.	jw.	Stodoła (ruina)	Zespół folwarczny		4 ćw. XIX w.	państwowa
242.	jw.	Spichlerz	Zespół folwarczny	typowany do wpisu	4 ćw. XIX w.	komunalna
243.	jw.	Budynek mieszkalno-inwentarsko-magazynowy	Zespół folwarczny	typowany do wpisu	4 ćw. XIX w.	komunalna
244.	jw.	Stodoła		typowana do wpisu	4 ćw. XIX w.	komunalna
245.	jw.	Budynek inwentarski	Zespół folwarczny		4 ćw. XIX w.	prywatna
246.	jw.	Budynek gospodarczy	Dzikowo 6	typowany do wpisu	1 ćw. XX w.	prywatna
247.	jw.	Czworak	Dzikowo 6	typowany do wpisu	1 ćw. XX w.	prywatna
248.	jw.	Chatupa	Dzikowo 8	typowana do wpisu	2 poł. XIX w.	prywatna
249.	jw.	Budynek mieszkalny w zespole kolejowym	Dzikowo 15	typowany do wpisu	pocz. XX w.	państwowa
250.	jw.	Chatupa	Dzikowo 17	typowana do wpisu	2 poł. XIX w.	prywatna
251.	Dzikowo-Strapie	Aleja jesionowo-klonowa			XIX w.	powiat myśliborski
252.	Dzikowko	Stodoła (I) w zespole folwarcznym	Dzikówko 14		4 ćw. XIX w.	prywatna
253.	jw.	Stodoła (I) w zespole folwarcznym	jw.		4 ćw. XIX w.	prywatna
254.	jw.	Budynek gospodarczy w zespole folwarcznym	jw.		4 ćw. XIX w.	prywatna

255.	Janowo	Pałac			typowany do wpisu	ok. poł. XIX w., pocz. XX w.	prywatna
256.	iw.	Park pałacowy			typowany do wpisu	1850-1860	prywatna
257.	iw.	Stodoła w zespole folwarcznym			typowana do wpisu	3 ćw. XIX w.	prywatna
258.	iw.	Powozownia w zespole folwarcznym			typowana do wpisu	1923 r.	prywatna
259.	iw.	Obora-stajnia w zespole folwarcznym			typowana do wpisu	1885 r.	prywatna
260.	Jarząbki	Czworak	Jarząbki 6			kon. XIX w.	państwowa + prywatna
261.	iw.	Park dworski z ruinami dworu				2 ćw. XIX w.	państwowa
262.	Krzeplinek (Osina)	Dwór	Osina 28			1 ćw. XX w.	prywatna
263.	iw.	Stodoła w zespole folwarcznym	iw.			4 ćw. XIX w.	prywatna
264.	iw.	Budynek inwentarski w zespole folwarcznym	iw.			4 ćw. XIX w.	prywatna
265.	iw.	Budynek inwentarsko-magazynowy w zespole folwarcznym	iw.			4 ćw. XIX w.	prywatna
266.	Krzyńka	Mogiła żołnierza Gruchały				1945 r.	państwowa
267.	iw.	Tartak, ob. dom	Krzyńka 17			1910 r.	prywatna
268.	Laskówko	Dwór	Laskówko 5		typowany do wpisu	XIX/XX w.	komunalna
269.	iw.	Oficina	Laskówko 6		typowana do wpisu	XIX/XX w.	komunalna
270.	iw.	Obora w zespole folwarcznym			typowana do wpisu	4 ćw. XIX w.	komunalna
271.	iw.	Stodoła w zespole folwarcznym				4 ćw. XIX w.	komunalna
272.	iw.	Park dworski			typowany do wpisu	1 poł. XIX w.	komunalna
273.	iw.	Cmentarz poewangelicki				poł. XIX w.	komunalna
274.	iw.	Aleja dębowa				1 poł. XIX w.	powiat myśliborski
275.	Lutowo (Ożar)	Zespół folwarczny	Ożar 18			3 ćw. XIX w.	prywatna
276.	Lutówko	Aleja lipowa				XIX w.	komunalna
277.	iw.	Relikty parku dworskiego				1 poł. XIX w.	prywatna
278.	Łubianka	Dom	Łubianka 6			pocz. XX w.	prywatna
279.	iw.	Leśniczówka	Łubianka 14			pocz. XX w.	prywatna
280.	iw.	Budynek gospodarczy przy leśniczówce	iw.			XIX/XX w.	prywatna
281.	iw.	Dom	Łubianka 19			pocz. XX w.	prywatna
282.	iw.	Dom	Łubianka 20			l. 20-30 XX w.	prywatna
283.	iw.	Szkoła, ob. dom	Łubianka 21			pocz. XX w.	prywatna
284.	iw.	Garaż w zagrodzie	iw.			pocz. XX w.	prywatna
285.	Łubianka	Budynek gospodarczy w	Łubianka 22			XIX/XX w.	prywatna

		zagrodzie nr 22				
286.	jw.	Sala wiejska	Łubianka 23			prywatna
287.	jw.	Świątlica, ob. dom nr 23	jw.			prywatna
288.	jw.	Cmentarz poewangelicki				komunalna
289.	jw.	Remiza strażacka				komunalna
290.	Moczkowo	Park dworski				prywatna
291.	jw.	Dwór, ob. dom	Moczkowo 14			prywatna
292.	jw.	Aleja klonowa				komunalna
293.	jw.	Budynek inwentarsko-magazynowy w zespole folwarcznym	Moczkowo 14			prywatna
294.	jw.	Dom	ul. Gorzowska 8	typowany do wpisu		prywatna
295.	jw.	Relikty cmentarza – skupina kasztanowców	ul. Gorzowska 11			komunalna
296.	jw.	Leśniczówka	ul. Gorzowska 20			prywatna
297.	jw.	Budynek gospodarczy w zespole leśniczówki	jw.			prywatna
298.	jw.	Stodoła w zespole leśniczówki	jw.			prywatna
299.	jw.	Budynek gospodarczy z piecem chlebowym	jw.			prywatna
300.	Moczydło	Dom	Moczydło 1			prywatna
301.	jw.	Budynek gospodarczy	Moczydło 13	typowany do wpisu		prywatna
302.	jw.	Budynek mieszkalno-usługowy w zespole sali wiejskiej	Moczydło 18	typowany do wpisu		komunalna + prywatna
303.	jw.	Świątlica w zespole budynków sali wiejskiej	jw.	typowana do wpisu		komunalna + prywatna
304.	jw.	Dom	Moczydło nr 25			prywatna
305.	jw.	Cmentarz poewangelicki (w polu)				komunalna + prywatna
306.	jw.	Cmentarz poewangelicki (w lesie)				komunalna
307.	Moskowo (Osina)	Dwór	Osina			komunalna + prywatna
308.	jw.	Ruiny budynku folwarcznego	jw.			komunalna + prywatna
309.	jw.	Park	jw.			komunalna + prywatna
310.	Mostkowo	Kościół parafialny pw. św. Antoniego Padewskiego	Mostkowo 40	typowany do wpisu		wyznaniowa

311.	Mostkowo	Cmentarz przykościelny		Cmentarz komunalny			poł. XIX w.	wyznaniowa
312.	jw.	Cmentarz poewangelicki		Cmentarz komunalny			pocz. XX w.	komunalna
313.	jw.	Kaplica cmentarna		Cmentarz komunalny	typowana do wpisu		XIX/XX w.	komunalna
314.	jw.	Dom		Mostkowo 26			1 ćw. XX w.	prywatna
315.	jw.	Dom		Mostkowo 17			kon. XIX w.	prywatna
316.	jw.	Stacja kolejowa					kon. XIX w.	państwowa
317.	jw.	Szalet kolejowy w zespole stacji kolejowej					kon. XIX w.	państwowa
318.	jw.	Dom dróżnika w zespole stacji kolejowej					kon. XIX w.	państwowa
319.	jw.	Park dworski					pocz. XIX w., 1860 r.	komunalna
320.	jw.	Budynek inwentarski		Obok posesji 35	typowany do wpisu		4 ćw. XIX w.	prywatna
321.	jw.	Budynek gospodarczy		Mostkowo 21			4 ćw. XIX w.	państwowa
322.	jw.	Neogotycki mur ogrodzeniowy zespołu folwarcznego			typowany do wpisu		4 ćw. XIX w.	państwowa
323.	jw.	Kuźnia w zespole folwarcznym			typowana do wpisu		4 ćw. XIX w.	państwowa
324.	jw.	Spichlerz (cegłany) w zespole folwarcznym			typowany do wpisu		4 ćw. XIX w.	państwowa
325.	jw.	Spichlerz (otynkowany) w zespole folwarcznym			typowany do wpisu		kon. XIX w.	państwowa
326.	Niepolcko	Pięciorak		Niepolcko 1	typowany do wpisu		poł. XIX w.	prywatna
327.	jw.	Spichlerz w zespole folwarcznym		Niepolcko 3	typowany do wpisu		1912 r.	państwowa
328.	jw.	Dom		Niepolcko 4			pocz. XX w.	prywatna
329.	jw.	Szkola, ob. dom		Niepolcko 6	typowana do wpisu		1881 r.	prywatna
330.	jw.	Garaż w zespole folwarcznym					pocz. XX w.	prywatna
331.	jw.	Stodoła w zespole folwarcznym					i. 30 XX w.	prywatna
332.	jw.	Dwór			A-125 z 06.06.2003 r.		2 poł. XVIII w.	powiat myśliborski
333.	jw.	Park dworski			A-125 z 06.06.2003 r.		pocz. XIX w.	państwowa
334.	jw.	Cmentarz poewangelicki					pocz. XX w.	prywatna
335.	jw.	Stodoła		Obok posesji 4	typowana do wpisu		kon. XIX w.	komunalna + prywatna
336.	Nierybno (Dzikówko)	Budynek inwentarski w zespole folwarcznym		Dzikówko 2			1912 r.	komunalna + prywatna
337.	jw.	Aleja kasztanowców					4 ćw. XIX w.	prywatna
338.	jw.	Stodoła w zespole folwarcznym		Dzikówko 2			ok. 1910 r.	komunalna + prywatna
339.	Nierybno	Relikty parku		jw.			4 ćw. XIX w.	komunalna +

	(Dzikówko)								
340.	Okunie	Zagroda	Okunie 11						prywatna
341.	iw.	Stodola	Okunie 14					ok. 1899 r.	prywatna
342.	iw.	Piec chlebowy w zespole dawnej leśniczówki	Okunie 16					ok. 1880 r.	komunalna
343.	iw.	Leśniczówka, ob. dom	iw.					przed 1880 r.	komunalna
344.	iw.	Budynek gospodarczy w zespole dawnej leśniczówki	iw.					ok. 1880 r.	komunalna
345.	iw.	Cmentarz poewangelicki						poł. XIX w.	komunalna
346.	iw.	Aleja lipowa						XIX w.	komunalna + prywatna
347.	Osina	Budynek inwentarsko-magazynowy w zespole folwarcznym	Osina 23					4 ćw. XIX w.	prywatna
348.	iw.	Dom mieszkalny w zespole folwarcznym	iw.					poł. XIX w., pocz. XX w.	prywatna
349.	Płonno	Dom	Płonno 4				typowany do wpisu	4 ćw. XIX w.	prywatna
350.	iw.	Dom	Płonno 7					1904 r.	prywatna
351.	iw.	Dom	Płonno 8					4 ćw. XIX w.	prywatna
352.	iw.	Dom	Płonno 9					XIX/XX w.	prywatna
353.	iw.	Budynek gospodarczy	Płonno 10					4 ćw. XIX w.	prywatna
354.	iw.	Dom	Płonno 13					pocz. XX w.	prywatna
355.	iw.	Gorzelnia w zespole folwarcznym	Płonno 28					kon. XIX w.	komunalna
356.	iw.	Dom	Płonno 29					pocz. XX w.	prywatna
357.	iw.	Chlewnia w zespole folwarcznym	Płonno 37					4 ćw. XIX w.	prywatna
358.	iw.	Spichlerz w zespole folwarcznym	iw.					1900 r.	prywatna
359.	iw.	Stodola w zespole folwarcznym	iw.					4 ćw. XIX w.	prywatna
360.	iw.	Trafostacja						I. 20 XX w.	państwowa
361.	iw.	Dwór	Płonno 37				typowany do wpisu	1906 r.	prywatna
362.	iw.	Szkola	Płonno 38				typowana do wpisu	pocz. XX w.	komunalna
363.	iw.	Budynek inwentarski	Płonno 43				typowany do wpisu	ok. 1900 r.	prywatna
364.	iw.	Stodola	Płonno 43				typowana do wpisu	1903 r.	prywatna
365.	iw.	Dom	Płonno 46				typowany do wpisu	kon. XIX w.	prywatna
366.	iw.	Dom	Płonno 47				typowany do wpisu	2 poł. XIX w.	prywatna
367.	iw.	Dom	Płonno 49				typowany do wpisu	4 ćw. XIX w.	prywatna
368.	Płonno	Remiza strażacka						I. 30 XX w.	komunalna

369.	jw.	Park dworski				2 poł. XIX w.	prywatna
370.	jw.	Kościół filialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego		A-161 z 20.01.2004 r.		1888-1891	wyznaniowa
371.	jw.	Cmentarz poewangelicki				poł. XIX w.	komunalna
372.	jw.	Cmentarz poewangelicki				pocz. XX w.	komunalna
373.	jw.	Skupina kasztanowców				2 poł. XIX w.	państwowa
374.	Równo	Dom (dwojak)	Równo 1			1887 r.	prywatna
375.	jw.	Budynek gospodarzy w zespole folwarcznym	Równo 8			1888 r.	prywatna
376.	jw.	Garaż z gołębnikiem w zespole folwarcznym	Równo 9			4 ćw. XIX w.	prywatna
377.	jw.	Stodoła w zespole folwarcznym	jw.			1879 r.	prywatna
378.	jw.	Pałac	Równo 10			1831 r., 1 ćw. XX w.	prywatna
379.	jw.	Park pałacowy				poł. XIX w.	państwowa
380.	jw.	Cmentarz przykościelny				XIII-XIX w.	państwowa
381.	jw.	Cmentarz poewangelicki				pocz. XX w.	prywatna
382.	jw.	Ruina kościoła		448 z 12.12.1963 r.		XIII-XIV w.	państwowa
383.	jw.	Stodoła w zespole folwarcznym				po 1831 r.	prywatna
384.	jw.	Stodoła w zespole folwarcznym				1874 r.	prywatna
385.	jw.	Warsztat w zespole folwarcznym				ok. 1880 r.	prywatna
386.	Rychnów	Kościół filialny pw. Wniebowzięcia NMP		341 z 12.09.1958 r.		2 poł. XIII w., XIX w.	wyznaniowa
387.	jw.	Dom	Rychnów 1			1 ćw. XX w.	prywatna
388.	jw.	Aleja lipowa				XIX w.	powiat myśliborski
389.	jw.	Dom	Rychnów 18			XIX/XX w.	prywatna
390.	jw.	Dom	Rychnów 19			pocz. XX w.	prywatna
391.	jw.	Dom	Rychnów 25			XIX/XX w.	prywatna
392.	jw.	Dwór, ob. dom	Rychnów 58			1909 r.	prywatna
393.	jw.	Trafostacja				1 ćw. XX w.	komunalna
394.	jw.	Szkola				1905 r.	komunalna
395.	jw.	Remiza strażacka				XIX/XX w.	komunalna
396.	jw.	Cmentarz ewangelicki				pocz. XIX w.	prywatna
397.	jw.	Cmentarz przykościelny				poł. XIII-XIX w.	wyznaniowa
398.	jw.	Cmentarz poewangelicki	Cmentarz komunalny			pocz. XX w.	komunalna
399.	jw.	Budynek gospodarzy	Rychnów 4			1896 r.	prywatna
400.	jw.	Budynek gospodarzy	Rychnów 21			4 ćw. XIX w.	prywatna
401.	Stara Działdina	Budynek magazynowo-		A-314 z 03.07.2007 r.		kon. XIX w.	państwowa

402.	jw.	inwentarski w zespole folwarcznym	Budynek gospodarczy w zespole folwarcznym	A-314 z 03.07.2007 r.	kon. XIX w.	państwowa
403.	jw.	Dwór		A-314 z 03.07.2007 r.	1895 r.	prywatna
404.	jw.	Park dworski		A-314 z 03.07.2007 r.	kon. XIX w.	prywatna
405.	jw.	Owczarnia-obora w zespole folwarcznym		A-314 z 03.07.2007 r.	kon. XIX w.	państwowa
406.	jw.	Aleja kasztanowców			kon. XIX w.	komunalna
407.	Strapie	Cmentarz poewangelicki			poł. XIX w.	komunalna
408.	jw.	Cmentarz przykościelny		typowany do wpisu	poł. XIX w.	wyznaniowa
409.	jw.	Kościół filialny pw. Matki Bożej Różańcowej		typowany do wpisu	1906 r.	wyznaniowa
410.	jw.	Dwór		A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	państwowa
411.	jw.	Park dworski		A-80 z 10.10.2001 r.	pocz. XIX w.	państwowa
412.	jw.	Warsztat z gołębnikiem w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	pocz. XX w.	prywatna
413.	jw.	Stodoła (I) w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	państwowa
414.	jw.	Stodoła (I) w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	1889 r.	państwowa
415.	jw.	Stajnia-obora w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	państwowa
416.	jw.	Budynek inwentarski w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	państwowa
417.	jw.	Budynek gospodarczy w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	państwowa
418.	jw.	Budynek wielofunkcyjny w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	państwowa
419.	jw.	Gorzelnia w zespole folwarcznym		A-80 z 10.10.2001 r.	1893 r.	państwowa
420.	jw.	Oficyna	Strapie 2	A-80 z 10.10.2001 r.	4 ćw. XIX w.	prywatna
421.	Swadzim	Dwór	Swadzim 4	typowany do wpisu	kon. XIX w.	prywatna
422.	jw.	Park dworski		typowany do wpisu	2 ćw. XIX w., kon. XIX w.	państwowa
423.	Wiewiórki	Dwór	Wiewiórki 3		pocz. XX w.	prywatna
424.	Wilcze	Dom			3 ćw. XIX w.	prywatna
425.	jw.	Rządówka w zespole folwarcznym			3 ćw. XIX w.	prywatna

426.	Wilcze	Obora w zespole folwarcznym			1855 r.	prywatna
427.	Zelice	Dom w zespole folwarcznym	Zelice 2		XIX/XX w.	prywatna
428.	jw.	Budynek mieszkalny w zespole folwarcznym			pocz. XX w.	państwowa
429.	jw.	Obora w zespole folwarcznym			4 ćw. XIX w.	prywatna
430.	jw.	Budynek inwentarsko-magazynowy w zespole folwarcznym			4 ćw. XIX w.	prywatna
431.	jw.	Budynek gospodarczy w zespole folwarcznym			pocz. XX w.	prywatna
432.	jw.	Park pałacowy			2 poł. XVIII w., 2 poł. XIX w.	państwowa
433.	Zydowo	Aleja dębowo-klonowa			kon. XIX w.	komunalna
434.	jw.	Park z ruinami pałacu		typowana do wpisu	pocz. XIX w., kon. XIX w.	państwowa
435.	jw.	Cmentarz poewangelicki			XVIII/XIX w.	komunalna
436.	jw.	Cmentarz rodowy z aleją dębową			pocz. XX w.	państwowa
437.	jw.	Zajazd, ob. świetlica wiejska z częścią mieszkalną	Zydowo 1		XIX/XX w.	prywatna
438.	jw.	Garaż w zespole folwarcznym	Zydowo 5	typowany do wpisu	4 ćw. XIX w.	państwowa
439.	jw.	Dom w zespole folwarcznym	Zydowo 5	typowany do wpisu	4 ćw. XIX w.	państwowa
440.	jw.	Relikty pałacu, ob. dom	Zydowo 8	typowany do wpisu	2 poł. XIX w.	prywatna
441.	jw.	Rządówka, ob. dom	Zydowo 10	typowany do wpisu	4 ćw. XIX w.	prywatna
442.	jw.	Obora w zespole folwarcznym	jw.	typowana do wpisu	3 ćw. XIX w.	prywatna
443.	jw.	Stajnia w zespole folwarcznym	jw.	typowana do wpisu	1853 r.	prywatna
444.	jw.	Stodoła (cegłana) w zespole folwarcznym	jw.	typowana do wpisu	4 ćw. XIX w.	prywatna
445.	jw.	Stodoła (kamienna) w zespole folwarcznym	jw.	typowana do wpisu	1856 r.	prywatna
446.	jw.	Stodoła (ruina)	jw.	typowana do wpisu	3 ćw. XIX w.	prywatna
447.	jw.	Spichlerz w zespole folwarcznym	jw.	typowany do wpisu	4 ćw. XIX w.	prywatna

WNIOSEK do Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie

(oznaczenie organu, u którego wnioskodawca ubiega się o dotację)

o udzielenie w roku .....

dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane, zwane dalej „pracami”, przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym w województwie zachodniopomorskim

Wnioskodawca:

.....
.....
.....

(imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres wnioskodawcy lub nazwa, adres i siedziba jednostki organizacyjnej będącej wnioskodawcą)

Nr telefonu, adres e-mail

.....

Forma organizacyjno - prawna

.....

Wnioskodawca jest / nie jest¹ płatnikiem podatku od towarów i usług VAT

Osoby upoważnione do reprezentowania wnioskodawcy, składania oświadczeń woli i zaciągania w jego imieniu zobowiązań finansowych

.....
.....

Dane o zabytku:

Miejscowość: .....

Powiat: ..... adres starostwa:

.....

Gmina..... adres urzędu gminy:

.....

---

¹ Niepotrzebne skreślić

określenie zabytku:

.....
.....
.....

obiekt został wpisany w księdze rejestru² ..... pod numerem: ..... z dnia

.....

dokładny adres obiektu:

.....

nieruchomość ujawniona w księdze wieczystej KW nr ..... w Sądzie Rejonowym w

.....

Wskazanie tytułu prawnego wnioskodawcy do zabytku:

.....

Określenie wysokości dotacji, o którą ubiega się wnioskodawca:

ogólny koszt prac objętych wnioskiem..... słownie

.....

kwota dotacji: ..... zł. słownie:

.....

wysokość dotacji, o jaką ubiega się wnioskodawca, wyrażona w % w stosunku do ogólnych kosztów prac

..... % ,

Zakres prac, które mają być objęte dotacją:

.....

.....

.....

.....

.....

Termin przeprowadzenia prac objętych wnioskiem:

.....

---

² Jeżeli przedmiotem dotacji mają być prace przy częściach składowych zabytku lub jego przynależnościach - należy podać numer rejestru, pod jakim zostały wpisane te części lub przynależności.

Pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie prac:

.....

.....

Pozwolenie na budowę:

.....

**Wykaz prac przeprowadzonych przy zabytku w okresie ostatnich 5 lat,
z podaniem wysokości poniesionych nakładów, w tym ze środków publicznych**

rok	zakres przeprowadzonych prac	poniesione wydatki	dotacje ze środków publicznych (wysokość, źródło i wskazanie prac, na które)

Wnioskodawca ubiega się o dotację na prace objęte wnioskiem u innych podmiotów:

Podmiot, u którego wnioskodawca ubiega się o dotację	tak/nie ³	wysokość wnioskowanej dotacji
--	----------------------	-------------------------------

³ Jeżeli wnioskodawca ubiega się o dotację, w rubryce przy nazwie właściwego podmiotu wpisać wyraz „tak”, a w przeciwnym przypadku wpisać wyraz „nie”

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego		
Wojewódzki konserwator zabytków		
Rada powiatu		
Rada gminy		
ze środków zagranicznych, w tym europejskich:		
od sponsorów lub innych podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych		

Wykaz załączników do wniosku⁴

- pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków na przeprowadzenie prac objętych wnioskiem
- pozwolenie na budowę
- dokument potwierdzający posiadanie przez wnioskodawcę tytułu prawnego

⁴ Jeżeli wnioskodawca dołącza do wniosku dany załącznik, w prostokąt przy jego nazwie należy wpisać wyraz „tak”, a w przeciwnym przypadku wyraz „nie”.

- decyzja o wpisie zabytku do rejestru zabytków
- kosztorys ofertowy prac
- kosztorys wstępny prac
- kosztorys powykonawczy prac
- oryginał rachunków lub faktur za przeprowadzone prace

- wykaz rachunków lub faktur, ze wskazaniem wystawcy, daty wystawienia i numeru rachunku lub faktury wraz z wyszczególnieniem przedmiotu i wysokości wydatków
- protokół odbioru przez wojewódzkiego konserwatora zabytków wykonanych prac
- potwierdzony przez wojewódzkiego konserwatora zabytków obmiar przeprowadzonych prac
- wypis z ewidencji działalności gospodarczej⁵
- harmonogram prac
- inne informacje

Numer konta bankowego wnioskodawcy

.....

.

⁵ W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej

.....
 ..
 (miejsowość,
 data)

.....
 ..
 (podpis)

Oświadczenie wnioskodawcy o posiadanych zasobach rzeczowych i kadrowych.

Oświadczam, iż ..... posiadam zasoby rzeczowe i kadrowe niezbędne do realizacji zadania.

.....
 (miejsowość, data)

.....
 (podpis)

Wypełnia Ministerstwo Kultury
Numer rejestru Ministerstwa Kultury:.....
Program operacyjny: .....
Instytucja zarządzająca: .....
Decyzja Ministra Kultury:
Kwota:....., data:.....

(pieczęć wnioskodawcy)

miejsowość, dnia.....200.. r.

Wniosek o dofinansowanie zadania realizowanego ze środków Ministra Kultury⁶

I. Nazwa programu operacyjnego: .....

II. Instytucja upoważniona lub departament wiodący dla programu operacyjnego lub priorytetu:

.....

III. Nazwa zadania: .....

IV. Rodzaj zadania (określony w programie): .....

.....

.....

V. Informacje o wnioskodawcy:

1. Pełna nazwa wnioskodawcy:

.....

.....

⁶ Nie dotyczy programów stypendialnych

2. Osoby upoważnione do reprezentowania wnioskodawcy, składania oświadczeń woli i zaciągania w jego imieniu zobowiązań finansowych oraz osoba odpowiedzialna za kontakty z Ministerstwem Kultury:

- _____
- _____
- _____

3. Adres wnioskodawcy (miejscowość, kod poczt., ulica, nr telefonu i fax'u, e-mail):

_____
_____
_____
_____
_____

4. Forma organizacyjno – prawna:

_____

5. Nr NIP oraz nr Regon, (kod jednostki samorządu terytorialnego wg GUS):

_____
_____
_____

6. Nazwa banku i numer rachunku bankowego:

_____
_____
_____

7. Status prawny:

_____

---

8. Wypełniają tylko jednostki samorządu terytorialnego

8.1 Nazwa i adres realizatora zadania (instytucji kultury jednostki samorządu terytorialnego):

8.2 Wyszczególnienie wniosków (nazwa programu lub zadania, nazwa instytucji i kwota wnioskowana) złożonych do Ministra Kultury przez jednostkę samorządu terytorialnego o dofinansowanie instytucji kultury w bieżącym roku

-----

VI. Zakres zadania i jego charakterystyka:

1. Termin, cykl i miejsce realizacji zadania:

_____

2. Cele zadania, z uwzględnieniem celów programu operacyjnego:

_____
_____
_____
_____

3. Opis i zasięg zadania (liczba uczestników, sposób realizacji zadania, promocja)

_____
_____
_____
_____

VII. Koszty i harmonogram realizacji zadania: *

--

1. Całkowity przewidywany koszt realizacji zadania:

2. Wnioskowana wysokość dofinansowania z środków Ministra Kultury .....

3. Minimalna wnioskowana wysokość dofinansowania zadania z środków Ministra Kultury warunkująca realizację zadania: .....⁷

4. Deklarowany wkład własny wnioskodawcy .....

5. Przewidywane koszty realizacji zadania z wyszczególnieniem źródeł finansowania:

a) środki własne:

PLN	procent całości zadania

b) z budżetów jednostek samorządu terytorialnego:

Kto	PLN	procent całości zadania

c) z budżetu państwa:

Kto	PLN	procent całości zadania

d) od sponsorów lub innych podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych:

Kto	PLN	procent całości zadania

e) z środków Ministra Kultury:

PLN	procent całości zadania

f) ze środków zagranicznych, w tym europejskich:

Kraj/fundusz/instytucja	PLN	procent całości zadania

⁷ Wnioskowana dofinansowanie określa kwotę minimalną, bez uzyskania której wnioskodawca nie podejmie realizacji zadania

g) z przewidywanych dochodów z realizacji zadania

PLN	procent całości zadania

6. Przewidywane efekty rzeczowe z realizacji zadania:

---

7. Preliminarz całkowitych kosztów zadania – w załączeniu do wniosku

8. Harmonogram realizacji zadania – w załączeniu do wniosku

9. Czy zadanie na które składany jest wniosek jest powiązane z innymi zadaniami, o

dofinansowanie których ubiega się wnioskodawca w bieżącym roku ze środków Ministra Kultury w ramach tego samego bądź innych programów operacyjnych?

Jeżeli tak proszę podać nazwę zadania, program oraz wnioskowaną kwotę dofinansowania.

---

10. Nazwy zadań i wysokość przyznanego dofinansowania ze środków Ministra w ubiegłym roku : _____

11. Kwoty otrzymanych środków Ministra Kultury na w/w zadanie w bieżącym i ubiegłym roku (dotyczy zadań wieloletnich):

200... r.: _____

200... r.: _____

VIII. Oświadczenie wnioskodawcy o posiadanych zasobach rzeczowych i kadrowych. *

Oświadczam, iż ..... posiadam zasoby rzeczowe i kadrowe niezbędne do realizacji zadania

/Miejscowość, data/

/podpis/

IX. Oświadczenie wnioskodawcy, że nie zalega z płatnościami na rzecz podmiotów publiczno-prawnych ani nie jest dłużnikiem innych podmiotów. *

Oświadczam, iż ..... nie zalegam z płatnościami na rzecz podmiotów publiczno-prawnych ani nie jest dłużnikiem innych podmiotów.

/Miejscowość, data/

/podpis/

*) nie dotyczy wniosków na programy stypendialne.

X. Inne informacje - ważne zdaniem wnioskodawcy dla wykazania celowości zadania:

Wniosek podpisują osoby upoważnione do reprezentowania wnioskodawcy, składania oświadczeń woli i zaciągania zobowiązań finansowych:

Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Pieczęć imienna	Podpis

XI. Obowiązkowe załączniki (określone szczegółowo w programach operacyjnych):

1. Obowiązkowe załączniki dla wszystkich wnioskodawców:

I.p.	Treść załącznika	Ilość załączników
1.	Preliminarz całkowitych kosztów zadania wraz ze źródłami finansowania	
2.	Harmonogram realizacji zadania	
3.	Opis działalności prowadzonej przez wnioskodawcę w ciągu ostatnich dwóch lat	
4.	Wykaz wskaźników rezultatów realizacji zadania	

2. Załączniki dla wnioskodawców w zależności od formy prawnej:

	Treść załącznika	Ilość załączników	Nie dotyczy	Dostarczę do dnia
5.	Aktualny wypis z właściwego rejestru albo zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej (dotyczy organizacji pozarządowych, podmiotów gospodarczych)			
6.	Statut (dotyczy organizacji pozarządowych)			
7.	Bilans oraz rachunek zysków i strat za ostatni rok, a w przypadku podmiotów nie zobowiązanych do sporządzenia bilansu – informacja określająca obroty, zysk oraz zobowiązania i należności ogółem (dotyczy organizacji pozarządowych, podmiotów gospodarczych, samorządowe instytucje kultury).			
8	Podstawowe informacje o sytuacji finansowej jednostki samorządu terytorialnego (dotyczy jednostek samorządu terytorialnego)			
9	Liczba i rodzaj instytucji kultury i instytucji filmowych prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego (dotyczy jednostek samorządu terytorialnego)			
10.	Inny (jaki?)			

Załącznik nr 8 i 9 jest obowiązkowy dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego

3. Załączniki w zależności od typu projektu:

	Treść załącznika	Ilość załączników	Nie dotyczy	Dostarczę do dnia
11.	Plan promocji zadania			
12.	Dokument potwierdzający posiadanie przez wnioskodawcę tytułu prawnego do nieruchomości			
13.	Decyzja o wpisie zabytku do rejestru zabytków			
14.	Zalecenia konserwatorskie określające zakres i sposób prowadzenia planowanych przy zabytku prac			
15.	Pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie prac			
16.	Decyzja o warunkach zabudowy			
17.	Pozwolenie na budowę			
18.	Kosztorys powykonawczy przeprowadzonych prac inwestycyjnych, z uwzględnieniem kosztów zakupu materiałów			
19.	Protokół odbioru prac inwestycyjnych przez organy i podmioty upoważnione			
20.	Obmiar przeprowadzonych prac potwierdzony przez organy lub podmioty upoważnione			
21.	Potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie dokumentów finansowych (rachunki, faktury, KP, KW) dotyczących kosztów pokrywanych z środków Ministra Kultury			
22.	Opinia właściwej jednostki samorządu terytorialnego dotycząca planowanego zadania			
23.	Wypełniony wniosek właściwy dla odpowiedniego programu lub funduszu europejskiego wraz z kopią wymaganych w tym wniosku załączników			